

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„Ion Heliade Rădulescu”
DÂMBOVIȚA

CURIER

BULETIN BIBLIOLOGIC

TÂRGOVIȘTE

An - VI - Nr. 1(10) 1999

BIBLIOTECA
„ION HELIADE RADULESCU”
DÂMBOVIȚA
- buletin bibliologic -

TÂRGOVIȘTE - IUNIE 1999

An VI - nr. 1(10)

ISSN: 1223-9712

Colectivul de redacție: Victor Petrescu (redactor șef), Florin Dragomir (secretar de redacție), Serghie Paraschiva, Cornel Albuleț, Minodora Gulie

S U M A R

CURIERUL... LA A 10-A APARIȚIE

Gânduri la un moment de bilanț	3
Ecouri	4

TÂRGOVIȘTE - CONTINUITATE CULTURALĂ ÎN TIMP

Dimitrie Liubavici și prima generație de tipografi români la Târgoviște	9
dr. Gheorghe Buluță	
Academismul curților voievodale de la Târgoviște. Sincronie europeană și diacronie românească	11
George Coandă	
Udriște Năsturel, personalitate a culturii medievale românești	12
Victor Petrescu	
Straturi etimologice în limbajul bisericesc românesc.....	13
dr. Gheorghe Bârlea ✕	

TRADIȚII BIBLIOTECARE ÎN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

Biblioteci particulare la Târgoviște în secolul al XIX-lea	16
Alexandrina Andronescu	
dr. Mihai Oproiu	

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

Zilele Bibliotecii “Ion Heliade Rădulescu” – Târgoviște -	19
Florin Dragomir	
Tradiție și cultură	20
Raisa Osaci	
Zilele Bibliotecii orașenești Moreni – prima ediție	21
Elena Drăgulin	

Din activitatea bibliotecilor orășenești și comunale în anul 1998	22
Florin Dragomir	
DEMERS BIBLIOTECAR MODERN	
Prezervarea și conservarea documentelor de bibliotecă	25
Sorina Niță	
Considerații privind managementul de bibliotecă în contextul noilor tehnologii informaționale	27
Agnes Erich	
Centrul de Informare Comunitară - un mod de abordare	28
Loredana Spînu ✕ Victor Petrescu	
Despre automatizarea bibliotecilor	30
Elena Târziman ✕	
PERFECTIONARE PROFESIONALĂ	
Activitatea de animație culturală - o nouă dimensiune	33
dr. Sultana Craia	
Aspecte privind <i>Câmpul Autor</i> în programul TINLIB	35
Cristina Ocineanu Papoe	
Considerații privind raportul biblioteca publică - comunitate	36
Victor Petrescu	
PATRIMONIUM	
Medii cărțurărești la mijlocul secolului al XVI-lea în Muntenia	38
Ștefan Ion Ghilimescu	
Apariția celei de-a doua serii a " <i>Curierului Românesc</i> "	39
Dobrin Pârvan ✕	
DICȚIONAR LITERAR DÂMBOVIȚEAN	
Cenaclul literar "Cicerone Theodorescu"	41
Cenaclul literar "Grigore Alexandrescu"	41
Cenaclul literar "I. C. Vissarion"	42
Cenaclul literar "Luceafărul"	42
Victor Petrescu Serghie Paraschiva	
TABLETA DE SCRITOR	
Târgoviștea, în Octombrie	44
Costache Olăreanu	
Elena Vacărescu la Mănastirea Dealu	45
Ion Benone Petrescu	
LUCRĂRI DE SPECIALITATE	47
Minodora Gulie	
CURIER. REFLECȚII ÎN PRESĂ	49

Ecouri...

Gânduri la un moment de bilanț

Cu cinci ani în urmă, apărea primul număr al buletinului bibliologic *Curier*, publicație semestrială editată de Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" Dâmbovița. Intenția noastră a fost de a ne face cunoscute aspirațiile și propria experiență, de a comunica, coopera și contribui, împreună cu celelalte reviste de specialitate, la instalarea rigorii și competenței în știința bibliologică. Acest demers a străbătut cu consecvență, sperăm noi, publicația ajunsă acum la al X-lea număr.

Rațiunile de la care am pornit: garanția dreptului fundamental de acces la cultură și informație; păstrarea și valorificarea tradițiilor spirituale locale (cele din județul nostru având o puternică rezonanță în cultura națională); receptarea opțiunilor generației tinere, stimularea potențialului creativ al acesteia pentru satisfacerea nevoilor de formare și educație – sunt concretizate în rubricile menținute și dezvoltate număr de număr (*Târgoviște, continuitate culturală în timp; Tradiții bibliotecare; Din viața bibliotecilor; Patrimonium; Demers bibliotecar modern; Perfecționare profesională ș. a.*).

Cu acest prilej, aducem mulțumiri celor care au răspuns apelului nostru, semnând în paginile revistei valoroase opinii, idei, ce se constituie într-o certă motivație pentru comunitățile locale de a-și asuma deciziile oportune în perfecționarea sistemului de educație permanentă. Printre aceștia: colegi de la bibliotecile centrale și județene; cadre didactice universitare; specialiști în domeniu de la instituțiile Ministerului Culturii; cercetători ai fenomenului cultural local etc.

Fiind atenți la tot ce este nou în problematica profesională, dorim ca și în numerele viitoare, mesajul nostru să se sincronizeze cu preocupări similare, aducând contribuții la modelarea formelor și instrumentelor de lucru ale bibliotecilor publice, în exercitarea eficientă a atribuțiilor și competențelor ce le revin.

Conținutul *Curierului*, modul de prezentare a revistei de-a lungul anilor, s-a bucurat de aprecierea unor specialiști, colaboratori și cititori.

Redăm, mai jos, câteva dintre acestea

La ceas jubiliar

dezbătând problemele ridicate de intrarea bibliotecilor românești în era informațională

Buletinul bibliologic dâmbovițean **Curier** sărbătorește 5 ani de la apariție. În cele 10 numere editate până în prezent a reușit să dovedească o mare deschidere la nou, prezentând deseori situația celor dâmbovițene. Tradiția culturală a secularei Târgoviște, de care se leagă apariția tiparului și a cărții vechi românești, și-a pus amprenta asupra activității redactorilor săi, aceștia străduindu-se să se ridice la înălțimea ilustrațiilor lor înaintași.

La ceas aniversar, membrii Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România urează **Curierului**, mulți ani, cu speranța într-o zodie mai bună a publicațiilor românești.

Traian Brad
președinte, A.N.B.B.P.R.

Un gând frumos

Se pot spune multe, acum, la apariția celui de-al zecilea număr și împlinirii a cinci ani de la înființare, despre publicația târgovișteană **Curier** – buletin bibliologic. Mai în:âi, o mare voință de a fi făcut ca în capitala tiparului românesc să apară o revistă editată de o bibliotecă și dedicată bibliotecilor. Puține asemenea inițiative s-au născut și, mai ales, au rezistat în această turbulență cosmică a mediei, care a cuprins în ultimul deceniu și țara noastră. Cei mai mulți, probabil isteții, s-au orientat pe vânt, spre acele foi aducătoare de venituri, influență și avantaje. **Curier**, și cei ce îl tipăresc, bibliotecarii de la Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" în frunte cu directorul acesteia, prof. Victor Petrescu, ctitorul și sufletul publicației, au ales calea grea a muncii tenace în folosul culturii cărții și a suportului ei universal, biblioteca. Și, spuneam, că numai voința i-a împins pe

această cale. Trebuie să adaug, însă, că și pasiunea susținută de vocație a dus la ceea ce arată și înseamnă astăzi **Curier**. Apoi, este o tenăcitate demnă de admirat, aproape un donquijotism de a te ști în luptă perpetuă cu obscurantismul vieții lejere din era imaginii pe sticlă. Luptă care nu este o simplă metaforă, ci una reală, dură, cotidiană, pentru resurse fără de care, chiar o publicație, precum **Curier**, "economică" din toate punctele de vedere, nu poate fi prezentă la întâlnirea cu cititorii săi tot mai numeroși, mai diverși și mai fideli. Chiar în redacția noastră primim telefoane de la oameni din unele zone ale țării, care doresc să aibă revista, s-o citească pentru marea sa bogăție spirituală. Este, probabil, semnul cel mai convingător, că după cinci ani și zece numere apărute, **Curier** – buletin bibliologic a devenit o publicație cunoscută, cu un public în creștere, o revistă de cultură profesională utilă celor preocupați de valorile spirituale ale cărții. Tot atâtea motive să sperăm că dincolo de vicisitudini și căutări, gândul frumos, înflorit acum cinci ani, va ști să răzbească spre noi dir: paginile **Curierului**.

Emil Vasilescu
redactor șef, revista "Biblioteca"

Editat cu profesionalism de către Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" – director, Victor Petrescu – "Curierul - buletin bibliologic" a ajuns la numărul 10.

Bine structurat tematic, cu rubrici permanente, între care atrag atenția Dicționarul scriitorilor dâmbovițeni; Patrimonium; Târgoviște, continuitate

culturală în timp, periodicul și-a câștigat, în scurtul interval de timp scurs de la apariție și până acum, un binemeritat prestigiu de activitate între revistele de specialitate din țară, constituindu-se într-un important reper bibliografic al eforturilor de valorificare a bogatei noastre moșteniri culturale, teaurizate ca memorie testamentară, în paginile mereu vii ale cărților.

Considerăm, de aceea, că nobila trudă a făuritorilor revistei trebuie continuată și încurajată, meritând, în viziunea noastră, toate laudele!

Ștefan Ion Ghilimescu
consilier, Inspectoratul pentru Cultură,
Dâmbovița

O publicație de referință

Unul din centrele românești în care se întreprinde ceva în domeniul bibliologic și biblioteconomic este orașul Târgoviște, unde Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" elaborează și editează tipărituri consacrate fenomenului lecturii, istoriei cărții, istoriei tiparului și a culturii. În afara lucrărilor cu caracter monografic și a cercetărilor publicate în volume, în legătură cu un eveniment sau nu, Biblioteca Județeană este și editoarea revistei "Curier. Buletin bibliologic" aflată la numărul 10. Publicația și-a conturat un loc deja bine stabilit în peisajul – nu foarte bogat

– al revistelor bibliologice, având, de altfel, și un caracter cultural care nu putea lipsi într-un oraș cu vechi tradiții, iar acum și centru universitar. Condușă de Victor Petrescu, revista s-a remarcat de la început prin coerența programului, prin diversitatea tematică, urmând totuși anumite coordonate și nu așezându-se sub semnul eclectismului. Configurându-și o foarte respectabilă identitate, publicația oglindește cercetările locale atrăgând colaboratori din alte zone – scriitori, critici, universitari, oameni de știință – și contribuie în mod decisiv la vitalitatea culturală și intelectuală a orașului, la situarea bibliotecii în centrul vieții sociale locale, așa cum se întâmplă în prezent în orașele europene integrate în curentul de modernizare prin activism civic și cultural deopotrivă.

Lect.dr. Gheorghe Buluța
Universitatea București, Facultatea de Litere
Secția de Bibliologie și Știința Informării

Revista Curier, publicație semestrială a Bibliotecii "Ion Heliade Rădulescu", ajunsă la al 10-lea număr, este privită cu mult interes și de studenții în biblioteconomie-arhivistică de la Universitatea "Valahia" din Târgoviște, aceștia găsind, în conținutul ei, multe răspunsuri la complexa problematică legată de cultul pentru carte, la exigențele meseriei pentru care se pregătesc.

Fiind colaborator al revistei, voi sprijini, prin articolele mele, colectivul redacțional în valorificarea studiilor de

cercetare a fenomenului cultural local, a istoriei cărții și tiparului în acest spațiu geografic cu multă rezonanță în istoria și cultura poporului nostru.

Urez revistei succes în prezentarea experienței specialiștilor în bibliologie și știința informării, în captarea energiilor profesionale, paginile ei devenind un loc de lansare a tot ce este nou în profesia de BIBLIOTECAR, în afirmarea și mai puternică, eficientă a BIBLIOTECII în sistemul educațional actual.

Conf. dr. Mihai Oproiu
Universitatea "Valahia" Târgoviște

Apreciem mult calitatea publicației dumneavoastră, Curier, un instrument remarcabil în oglindirea activității bibliotecii și în pregătirea profesională a bibliotecarilor. Colectivul redacțional (director Victor Petrescu) își propune și reușește de fiecare dată să insereze în paginile sale forme și

modalități diverse, utile și dezirabile, în complexa pregătire a bibliotecarilor având în vedere oportunitatea implicării lor în actul educațional al oamenilor, în organizarea și extinderea sistemului informațional.

Salutăm colegial și cordial colectivul redacțional pentru apariția numărului omagial al acestei publicații, urându-i viață lungă întru creșterea capacității de informare, pentru bucuria și desfătarea bibliologică a tuturor celor interesați, pentru demersul cultural la care contribuie generos colegii noștri din Târgovite.

Nicolae Busuioc
director, Biblioteca "Gh. Asachi" Iași

La aniversare

Intr-o vreme de căutări ale binelui său național, România, dorindu-și o mai fiabilă identitate la cumpănă de milenii, cultura suportă, aproape firesc, rigorile unei astfel de stări de lucruri. Cu atât mai mult întreprinderea culturală devine un risc și întreprinzătorul cultural un

cavaler al unei frumoase și benefice aventuri. Ceea ce se poate spune, cu îndreptățit elogiu, la zece numere de la apariție, despre "Curier" și despre inițiatorii săi.

Cu toate că publicația este subtitrată "buletin" ea este, în adevăratul sens al cuvântului o "revistă" de cultură. Singura revistă de cultură periodică și bine făcută din spațiul spiritual târgoviștean care, de-a lungul a zece numere a găzduit articole și studii inedite și nume de prestigiu ale culturii românești de azi.

La aniversare, sincere urări de viață lungă.

George Coandă

membru al Academiei

Americano-Române de Arte și Științe

Cu prilejul frumoasei sărbători a apropiatei apariții a numărului 10 din revista "CURIERUL", vă rog să primiți cele mai sincere felicitări și urări de împlinire a tuturor nădejdlor de bine pentru dumneavoastră, colaboratorii dumneavoastră și cititori. Nu mă

îndoiesc că aceștia sunt apropiați, ca și noi, gândurilor frumoase și înaltului profesionalism pe care le promovați în revistă cu atâta pilduitoare dăruire.

"La mulți ani!" și cât mai multe numere frumoase.

Cu statornică afecțiune și stimă,

Florin Rotaru

director, Biblioteca Municipală

"Mihail Sadoveanu", București

Prin profesionalismul și obiectivitatea cu care a abordat realitățile și aspirațiile bibliotecare, prin pasiunea și spiritul întreprinzător al colectivului redacțional, buletinul bibliologic Curier și-a câpătat un titlu de onoare în rândul publicațiilor din acest spațiu cultural denumit BIBLIOTECA.

Curierul, prin cele 10 apariții ale sale, este deja un instrument consacrat al comunicării și colaborării între biblioteci și bibliotecari, prin tematica sa militând pentru afirmarea valorilor nobilei profesii de

bibliotecar, pentru fundamentarea unei gândiri bibliologice naționale.

Slujitorii cărții din Biblioteca Municipală "Bogdan Petriceicu Hașdeu" din Chișinău, cei din Filiala "Târgoviște" a Bibliotecii "Ion Helaide Rădulescu" aduc sincerele lor aprecieri și îndemnul de a persevera, prin conținutul publicației, la modernizarea demersului bibliotecar, la formarea criteriilor și judecăților de valoare în exercitarea profesiei pe care o practicăm.

Lidia Culicovski

director Biblioteca Municipală

"Bogdan Petriceicu Hașdeu",
Chișinău, Republica Moldova

Un buletin bibliologic util

Biblioteca

Județeană "Ion Heliade Rădulescu" Dâmbovița scoate din 1994 un buletin bibliologic cu apariție semestrială. Suntem printre cei care au avut privilegiul să

primească acest buletin atât pentru bunele relații existente între bibliotecile noastre cât și, probabil, pentru că suntem județe învecinate.

Urmărind retrospectiv colecția buletinelor dâmbovițene putem constata cu ușurință profesionalitatea lor și, de aici, utilitatea acestui periodic pe care colegii dâmbovițeni îl scot. Este evident faptul că biblioteca târgovișteană este o instituție dinamică, susținută de un colectiv de specialiști și mă gândesc că, poate nu întâmplător, aici a luat ființă un colegiu

biblioteconomic ai cărui studenți, bibliotecari în devenire, au nevoie de o bază de date și practică.

Domnul Victor Petrescu, unul dintre directorii de biblioteci județene cu vechime și care se bucură în țară de un binemeritat prestigiu, a reușit să strângă în jurul Domniei Sale o echipă de oameni devotați și cu suficientă știință bibliotecărească a căror pregătire este evidentă din paginile buletinului despre care este vorba.

În ce ne privește, îi invidiem pe colegii noștri pentru că noi nu am putut realiza o periodicitate credibilă buletinelor noastre.

Acum, când buletinul se află la cel de-al X-lea număr, dorim din suflet colegilor noștri tot elanul necesar pentru ca acesta să apară în continuare la fel de bine făcut și interesant.

Silvestru Voinescu

director, Biblioteca Județeană Argeș

La ceas aniversar

Curierul

târgoviștean, ajuns în al 5-lea an de existență, dovedește maturitate și consecvență în atingerea obiectivelor propuse. Este de mirare și de mare laudă, că în

vremuri nu prea generoase cu bibliotecile, la Târgoviște, veche cetate de scaun, un harnic și inițios colectiv de bibliotecari a reușit o publicație de specialitate, printre puținele din România.

Rubricile Curierului, adunate din numerele celor 5 ani, pot constitui capitole

importante dintr-un viitor tratat de istorie locală, de istorie a bibliotecilor și tipăriturilor din acest spațiu geografic. Fișele biobibliografice despre personalitățile locale conturează deja dimensiunile remarcabile ale unui dicționar de acest gen.

Preocupările cotidiene ale bibliotecii și bibliotecarilor și-au găsit, de asemenea, loc în acest Buletin. Sub semnătura unor persoane recunoscute în plan național, sunt abordate probleme fierbinți și puncte de vedere ridicate de modernizarea instituției bibliotecăre și a procesului de conducere.

Uram viața lungă Curierului, care este mereu interesant și util comunității bibliotecăre și nu numai.

Eugen Iordache

director, Biblioteca "V. A. Urechia" Galați

DIMITRIE LIUBAVICI SI PRIMA GENERATIE DE TIPOGRAFI ROMANI LA TARGOVISTE

“**M**odelul editorial - tipografic macarian” a avut o certă influență asupra cărții românești a secolului al XVI-lea, atât în cea manuscrisă, cât și în cea tipărită (Filip Moldoveanul, Coresi și Lorinț, mai ales în *Tetraevangheliarele* ieșite de sub teascurile ultimilor doi meșteri, în Țara Românească și Transilvania). Sunt de semnalat, spre exemplu, din colecțiile Bibliotecii Academiei: manuscrisele slave nr. 228 și 651, copii ale *Liturghierului* din 1512 (primul din secolul al XVI-lea și provenind de la biblioteca mănăstirii Bistrița); o încercare neîndemânică de copiere (ms. slav nr. 503) a *Tetraevangheliarului*, precum și un manuscris din colecțiile Bibliotecii Academiei, filiala Cluj-Napoca (ms. slav nr. 4), cu o ornamentație foarte înrudită cu cea a tiparului macarian.

Cât privește ecoul extern al tiparului macarian, în aria culturală sud-slavă, acesta constituie un capitol important al relațiilor tradiționale româno-sârbe. Cazul tiparității de la Gorazde este semnificativ în acest sens. În Herțegovina, la 1511, Fjodor Ljubavić, la îndemnul starețului Bozidar, a tipărit: *Liturghierul* (1519), *Psaltirea* (1521) și *Molitvenicul* (1523). În aceste cărți se găsesc elemente ornamentale inspirate de modelul macarian, cum ar fi imaginea unui frontispiciu-vinieta din *Liturghierul* și *Tetraevangheliarul* lui Macarie, copiată de tipograful din Gorazde. Fiul acestui tipograf sârb, Dimitrie Liubavici, înființează în 1544 la Târgoviște, unde a adus presa și literele, cea de-a doua tipografie chirilică românească a secolului al XVI-lea. Astfel, este continuat modelul macarian în Țara Românească, după o trecere pe la Gorazde. Viața lui Dimitrie Liubavici, logofăt și “nepotul lui Bozidar” cum singur se numea, într-una din tipăriturile sale, reprezintă un adevărat destin renescentist, plin de aventură, ambiții și contradicții.

Tipograf și aventurier, secretar domnesc (logofăt) și diacon, prieten apropiat și chiar presupus frate al lui Iacob Heraclid

Despot, (dacă se consideră că toate mențiunile semnalate se referă la aceeași persoană), Dimitrie Liubavici pare a fi totuși fiul lui Fjodor Ljubavić, tipograful din Gorazde. După unele date, Dimitrie ar fi studiat, împreună cu Iacob Heraclid din Creta, la școala lui Hermodoros Lestarcos. În *Genealogia* lui Iacob Heraclid, publicată la Brașov, acesta îl recunoaște pe Dimitrie ca frate. În *Viața lui Despot Vodă* scrisă de Johannes Sommer, se arată că Iacob Heraclid intenționa să-l instaleze pe tronul Țării Românești pe acest Dimitrie, care, după moartea lui Despot, în 1563, este prins și predat lui Petru cel Tânăr (1554-1568), fiul lui Mircea Ciobanul. Doamna Chiajna, văduva acestuia din urmă, ordonă ca Dimitrie să fie decapitat și, la un banchet, aruncă pe masă capul însângerat, ca un avertisment pentru adversari.

Un sfârșit și o scenă de plină Renaștere, ce dă o imagine a atmosferei epocii, și o existență itinerantă ce trece prin Creta, Târgoviște, Brașov (unde Dimitrie Liubavici este trimis în 1552 pentru a învăța latina cu Valentin Wagner, unde va mai reveni ulterior și unde se pare că posedă o bibliotecă importantă). Același personaj călătorește în 1561 la Viena, în Italia, în Moldova cu Despot Heraclid și apoi din nou în Țara Românească.

Despre originea sa etnică există mențiuni care îl consideră grec, bulgar și chiar “ex nobilis Valachiae stirpe orindus”.

Cert este că, împreună cu Moise tipograful, Dimitrie Liubavici a tipărit la Târgoviște un *Molitvenic* (1545) și singur un *Apostol* (1547).

Din epilogul *Molitvenicului* tipărit de Moise în 1545 (terminat la 10 ianuarie), rezultă că editorul și proprietarul tipografiei era Dimitrie, Moise fiind doar tipograful executant (“eu păcătosul și mai micul dintre sfinții călugări, Moisi, m-am trudit la această scriere cu matrițele lui Dimitrie Liubavici”). Dimitrie Liubavici tipărește deci la Târgoviște cărți la comandă, susținut fiind de domnie.

În cadrul acestui “model editorial” timpuriu nu s-a produs încă diviziunea precisă a muncii tipografice. Inițiator și comanditar este domnitorul, acesta fiind “editorul” oficial.

Editorul propriu-zis și proprietar este în acest caz tipograful care execută și toate operațiile: pregătirea literelor, gravura, ornamentele; el prepară cerneala și tot el realizează imprimarea propriu-zisă. Tipograful acestei epoci este un meșteșugar complet, care realizează singur sau ajutat de un număr redus de ucenici întregul proces de tipărire a cărții (“am muncit cu ucenicii mei Oprea și Petre” – *Apostol*). Din acest motiv tipărirea durează timp îndelungat. Ceea ce interesează este faptul că în atelierul lui Dimitrie Liubavici se formează o generație de tipografi români, iar orașul Târgoviște devine primul centru iradiant al meșteșugului de tipărit carte românească.

În 1545 Liubavici tipărește, deci, la Târgoviște un *Molitvenic* slavon, iar în 1547 un *Apostol* slavon, din care s-au “tras” două ediții, una la comanda lui Iliș II Rareș, domnul Moldovei, iar cealaltă, pentru Mircea Ciobanul. Editura este deci la această dată o întreprindere particulară protejată de stat, reprezentat prin domnitor, și cu existența asigurată de comenzile acestuia. Opțiunile pentru titlurile cărților tipărite sunt dictate de comanditar și fac parte dintr-o schiță de program politic și cultural în a cărui concepție este implicată profund biserica.

În *Molitvenicul* din 1545, la fel ca în tipărițile macariene, apar frontispicii inspirate din cartea manuscrisă, cu organizare geometrică a unor elemente stilizate, zoomorfe și vegetale. Inițialele imită literele ornate din cărți manuscrise și documente de cancelarie, cu duct aerat și elegant. Sunt elemente preluate din arta scriptoriului care introduc dimensiunea tradiției artistice în forma revoluționară a cărții imprimate prin mijloace tehnice.

Într-un asemenea climat apare și se dezvoltă un alt model de editură românească, prin activitatea diaconului Coresi.

Provenit, după toate probabilitățile, dintr-o familie cu tradiții intelectuale care a dat între 1517 și 1538 mai mulți grămatici și logofeți ce semnează acte emise de cancelariile domnești de la Târgoviște și București, Coresi s-a format ca tipograf la Târgoviște, în climatul meșteșugăresc al tipografiei lui Dimitrie Liubavici. În 1557 el

este amintit ca ajutor al lui Oprea Logofătul în epilogul *Octoihului* slavon tipărit la Brașov cu matricele lui Dimitrie Liubavici, carte comandată de Johann Benkner, judele orașului. Ea se adresează cititorilor din întreg spațiul românesc, în epilog fiind menționați pe lângă stăpânitorii Ardealului “crăiasa Isabela, fiul ei Ion Ianoș, craiul”, domnitorii celorlalte țări românești: “în Țara Românească era Petrașco voievod și în Țara Moldovei era Alexandru voievod”, ceea ce “indică conștiința unității culturale a tuturor românilor”

Prezența la Brașov va fi fost o călătorie a lui Coresi ca tipograf itinerant începător, angajat temporar, ca ucenic al altui meșter tipograf, pentru că în 1557-1558 el se află din nou la Târgoviște unde execută, alături de alți zece ucenici, *Triodul-Penticostar* slavon, comandat de Pătrașcu cel Bun și terminat sub domnia lui Mircea Ciobanul. Această tipăritură poate fi considerată opera de atestare ca meșter tipograf a lui Coresi, atât prin concepția grafică de ansamblu, cât, mai ales, prin realizarea celor 12 xilografuri în plină pagină, întru nimic inferioare șcenelor similare din cărțile occidentale ale veacului, cu aceeași temă (*Die Grosse Passion*).

Activitatea lui Macarie, a lui Dimitrie Liubavici și a primei generații de tipografi români la Târgoviște se înscrie într-un prim tip editorial autohton, propriu veacului al XVI-lea. Acesta se caracterizează prin inițiativa oficială, domnească, precum și printr-un aspect tehnic comun.

Sub aspect ideologic, tipărirea de carte vizează nu numai spațiul românesc ci și întreaga comunitate sud-est europeană.

Din punct de vedere al patronajului domnesc, activitatea de tipărire și răspândire a cărții reprezintă un demers cu dublă valoare ideologică: în vederea susținerii unității creștine amenințate de puterea otomană (ceea ce implică acte de sprijinire a instituției bisericii) și propaganda comanditarului ca personalitate politică și ctitor – prin intermediul cărții. Aceasta în contextul în care în lumea răsăriteană descentralizată, dispariția basileului bizantin ca tip de exercitare a puterii făcea ca modelul acestuia să se reverbereze la curțile domnitoare românești care preiau moștenirea, perpetuând-o în formele a ceea ce Nicolae Iorga numea “Bizanț după Bizanț”.

ACADEMISMUL CURȚILOR VOIEVODALE DE LA TÂRGOVIȘTE. SINCRONIE EUROPEANĂ ȘI DIACRONIE ROMÂNĂSĂ

Încă există în lumea istoricilor o anumită reticență în a recunoaște că la cumpăna dintre Evul Mediu și epoca modernă ar fi existat o viață culturală de talie europeană în spațiul românesc extracarpatic. Pastrând însă proporțiile - în cazul țărilor românești de la sud și est de Carpați, ele sunt condiționate de starea de veghe la porțile orientale ale Europei, stăvilind tendințele otomane de a da calului sultanal ovăz din pistolul de la Roma. Paradigmele le vom preleva din exercițiul intelectual al câtorva curți voievodale de la Târgoviște, având imaginea convingătoare că, indubitabil, sincronia și diacronia europeană a acestora au fost o realitate benefică pentru cultura românească. De fapt, aceste curți, în buna modă a curților regale, princiare sau ducale ale Europei occidentale, vor fi cultivat un anume fel de academism sui-generis, cu nimic mai prejos, care vor fi înscris spațiul cultural românesc pe un drum ascendent al acumulărilor calitative. Dacă despre opera culturală a unor Radu cel Mare, Neagoe Basarab sau Matei Basarab s-a pomenit îndeajuns în istoriografia autohtonă, despre academismul renescentist al curților lui Petru Cercel și fratelui său de tată, Mihai Viteazul, s-au făcut doar parcimonioase însemnări. Cei doi frați, buni cunoscători de limbi străine și harnici cititori de carte latinească, slavonească, elinească, franțuzească, italienească, turcească vor fi gândit să confere curților lor voievodale de la Târgoviște, pe cât le-a fost cu putință, un veritabil fast spiritual european, ei având gustul rafinat al bătațiilor de idei și al dialogului între arte.

Petru Cercel (1583-1585), ctitor de monumente remarcabile de arhitectură, s-a înconjurat de cărturari și artiști reputați, el însuși fiind un redutabil poet, cunoscător al rigorilor prozodiei clasice. Papa Sixt al V-lea l-a recomandat, admirativ, drept un pertinent "cunoscător al tuturor lucrurilor din lume".

În primul rând, voievodul va fi redactat, el însuși, câteva tratate de istorie generală și va fi scris numeroase versuri

originale după cum mărturisește secretarul său genevez Franco Sivori, versuri din care ne-a rămas un "Imn întru Dumnezeu", despre care cărturarul italian Stefano Guazzo va fi zis elogios că-l "slăvește pe pământ și în cer, pe autorul lui". Cu alte cuvinte, atât de meșteșugit a fost scris acel "Imn" încât demonstra talentul poetic al voievodului.

Ținând să stimuleze și să creeze o viață spirituală autohtonă, voievodul, în spirit academic european, va fi strâns la curtea sa târgovișteană pictori, poeți, arhitecți din Franța și Peninsula Italiană și va fi trimis la Roma, pe cheltuiala sa, șase tineri pentru a se instrui în colegiile iezuite de acolo, dorindu-și, astfel, ca la reîntoarcerea lor, să-i folosească la curtea domnească în propășirea vieții culturale valahe.

Este interesant de observat că la curtea sa se va fi produs poetul toscan *Francesco Pugiella*, iar pictura de șevalet va fi fost, pentru prima oară, în țările românești extracarpatică, realizată de artiști plastici francezi și italieni. De asemenea, voievodul a fost un Mecena al "editării" de cărți, gramaticul *Radu de la Mănăești* copiind cu iscusință un "set" de lucrări religioase printre care un "Evangheliar" - caligrafiat în românește -, veritabil monument de cultură, fiind astăzi una din piesele rare de la British Museum.

Că Petru Cercel a fost un voievod valah tutelat de o reală gesticulație academică ne-o deconspiră, în celebra sa carte "*Despre originea și curgerea izvoarelor și fluviilor*" (Cluj, 1585), italianul *Marcello Squarcealupe*. Într-o dedicație, el aduce un elogiu entuziast culturii strălucite a voievodului și operei sale ctitoritoare de la Târgoviște.

Fratele său, Mihai Viteazul (1595-1601) simte, la rândul-i, o irepresibilă nevoie de a-și întemeia o curte culturală academică, apetența sa spirituală fiind neostoită, el, la fel ca și Petru Cercel, iubind satisfacțiile scrisului. La curtea sa se vor fi perindat oaspeți de prestigiu: diplomatul cărturar silezian *Balthazar Walther cel Tânăr*, cronicarul *Teodosie Rudeanu*, pictorul - "zugravul de subțire" - *Mina ot Târgoviște* și nu numai. Voievodul, încurajator al artelor, a voit ca la curte să se vorbească și să se scrie în limba

neamului românesc, așa cum s-a încumetat să-și redacteze cronică sa marele logofăt Teodosie Rudeanu – *“Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de ilustrul, preamăritul și preaslăvitul duce creștin Ioan Mihai”*. Cronică tradusă în polonă și latină, ultima tălmăcire fiind, de fapt, o versiune a lui Balthazar Walther, tipărită la Gorlitz în 1599, și păstrată până astăzi. Tot la curtea voievodului întregitor de țară, vistierul său grec *Stavrinos* și conaționalul său *Gheorghe Palamed* vor fi scris poeme elogiu, ultimul începându-și demersul epic în inconfundabilul stil al lui Homer: *“Te invoc, Minervă, fiică a marelui Jupiter, să mă inspire întru a putea povesti acum acel vestit război al faimosului Mihai...”*

Voievodul însuși, va fi scris două convingătoare relatări testimoniale – adevărate “jurnale de front” – expediate, la Praga, împăratului Rudolf al II-lea al Sf. Imperiu Roman de națiune germană și ducelui de Toscana.

La Târgoviște, din inițiativa lui Mihai se va fi redactat, de către “oamenii de cancelarie domnească”, și prima gazetă din spațiul românesc, un “buletin oficial de presă” – asemănător aceluia “diario” italianesc din epocă -, în care erau relatate, pentru uzul informativ al străinilor, evenimente și fapte din campaniile voievodului.

Și dacă acele curți voievodale, cu alură academică, ale celor doi frați domnitori au avut un real rol emulativ, în sens diacronic, au fost ele, însă, în sincronie cu Renașterea din occidentul și centrul Europei? De bună seamă că au fost atâta vreme cât și Petru

Cercel și Mihai Viteazul aveau știință despre ce se petrecea pe acolo.

Exact între începutul domniei lui Petru Cercel și sfârșitul domniei lui Mihai s-a manifestat o efervescență spirituală europeană remarcabilă, stare de lucruri cu care curțile voievodale târgoviștene erau compatibile.

De altminteri, acel Occident al veacului al XVI-lea își făurise reînvierea prin prezervarea unei anume proprietăți asupra istoriei, utilizând insidios un mercantilism corupător pe seama competitorilor la supremații politice europene (otomanii, în special). “Ieșirea în ocean”, cucerirea încă de atunci a unor vaste spații coloniale, de către hispanici, lusitani, francezi, britanici sau olandezi a fost benefică acestora. Totodată, i-a folosit pe români pe post de scut înaintat spre Orientul imprevizibil și, astfel, printre altele, se explică elogiile papale, ale împăratului de la Praga, ale regilor Franței și Angliei și ale dogilor venețieni la adresa voievozilor români. Pe aceștia îi vedea în postura de “atleți ai creștinătății”, trimițându-le misive diplomatice de amor, dar, niciodată, ajutor efectiv militar ori economic. Erau prea harpagonici în bogăția lor opulentă pentru a le da măcar o firimitură valahilor, cerându-le, însă, să-i apere pe aici, prin Carpați și la gurile Dunării. Și Petru Cercel și Mihai Viteazul erau apelați ca figuri ilustrisime fiind, apoi, trădați. Și, cu toate acestea, cei doi principii au ctitorit la Târgoviște *Cultura Europeană* atât cât s-au priceput și cât problemele lăuntrice și dinafară le-au îngăduit s-o facă.

Lect. univ. drd. George Coandă
Universitatea “Valahia” Târgoviște

UDRISTE NASTUREL personalitate a culturii medievale românești

Remarcabil cărturar, dar și om politic, având atribuții de “tainic”, consilier intim al lui Matei Basarab, al cărui cumnat era, Udriște Năsturel, constituie un moment de referință atunci când analizăm drumul ascendent al culturii medievale românești.

Ctitor al acesteia, cu activitate remarcabilă în domeniul traducerilor și

tipăriturilor religioase de la mijlocul secolului al XVII-lea în Țara Românească, este și o prezență activă în domeniile politic, diplomatic, didactic, teologic și literar.

Își începe cariera publică în “Divanul domnesc”, unde avea funcția de diac sau grămatic, pentru ca mai târziu să îndeplinească misiuni

diplomatice la Viena (1638) și în Transilvania (1649, 1652).

Posesor al unei vaste biblioteci, animator al vieții spirituale, al răspândirii limbii române în diferite planuri ale vieții culturale, manifestă interes pentru ctitorirea unor instituții de învățământ în Capitala valahă ("Schola greaca et latina") în care se predau limbile clasice, afirmând că limba română este înrudită cu latina, fiind primul latinist valah. Este, de asemenea, profesor de slavonie la "Școala slavonească" din Târgoviște.

Cărțile de cult sau cele cu caracter didactic, chiar polemic apărute la Govora, Câmpulung, Mănăstirea Dealu, cele mai multe în slavonă - "Molitvenic slavon" (Câmpulung, 1635), "Pravila" (Govora, 1640), "Evanghelie învățătoare" (Govora, 1642), "Antologhion slavon" (Câmpulung, 1643), "Evanghelie învățătoare" (Dealu, 1644), "Carte despre Imitarea lui Hristos" (Dealu, 1647), "Triod-Penticostar" (Târgoviște, 1649), au ca autor al prefetelor și dedicațiilor versificate "la stemă", pe distinsul cărturar.

Predosloviile, ca și versurile, dezvăluie o manieră savantă, influențată de modelele Antichității greco-latine (cu trimiteri la Platon, Pitagora, Diogene, Aristotel, Homer, ș.a.). Ele sunt semnate și Uriil sau Orest Năsturel.

Este și cel dintâi versificator cult, ale cărui versuri se răspândesc prin intermediul tipăriturilor. Afirmă ideea unității naționale a românilor, fiind convins că prin carte se poate milita activ pentru ortodoxism împotriva influențelor religioase, străine structurii

poporului nostru: "din pricina puținătății și a lipsei acestor fel de cărți, mulți, ba chiar toți, atât din țară cât și din alte țări rugându-ne foarte, de aceea m-am silit, ca mai întâi să pun în lucrul tipografiei această carte" (Ion Bianu, Nerva Hodoș, *Bibliografia românească veche*, tom. I, 1508-1716, București, 1903, p. 109).

La începutul "*Pravilei de la Govora*", dedică 12 versuri "Stemei Țării Românești și Basarabilor":

*"Fața aceasta drept stemă pasăre, corb poartă
Pe deasupra al cărui zbor, coroana acum atârnă,
El arată pe al unei case prea luminate și prea antice
Pe al casei neamului Basarab, prea viteazul...."*

Având o asemenea cultură și talent versificator, este considerat totodată și autorul versurilor, în românește, de pe mormântul fiului său, Mateiaș Postelnicul:

*"Aici zac eu Matei, în această reace,
Pentru că eu cu voi cei vii nu pociu a petrece
Cela ce am fost oarecând de toți prea laudat
Acuma zac fără suflet, de lut împresurat,
Nu mai vă rog greșit tot să mă ierțați,
Acest mormânt întunecat pururea să-l cercetați"*

Acest epitaf, alături de "*Elegie pentru fratele Matei*" al lui Nicolae Olahus, sunt primele încercări de ton elegiac din literatura română.

De altfel, contemporanul său, mitropolitul Moldovei, Varlaam, aflat în vizită la Târgoviște, afirma că "...tâmplându-se est timp a fi în părțile Țării Românești cu treburi domnești și a norodului în Târgoviște, cu cei mai de frunte și mai de-a firea vorbind, mai vârtos cu oarecare boiarin cinstit și slavesnic și a toată destoinicia înțelegerea harnic... dumnealui Udriște Năsturel care ca un iubitoriu de învățatură și socotitor credinței celei drepte..." (op.cit., p. 134), făcând prima caracterizare a activității umanistului român.

Personalitatea sa rămâne un punct luminos în cultura medievală românească și nu numai.

Victor Petrescu

STRATURI ETIMOLOGICE ÎN LIMBAJUL BISERICESC ROMANESC

Precizăm că luăm în considerare mai ales termeni referitori la religia creștină și, în mai mică măsură, termeni referitori la credințe și eresuri populare, în măsura în care aceștia sunt vechi, relativ frecvenți în vorbirea cotidiană. Pe de altă parte, din limbajul uzual nu am reținut decât acele cuvinte care au cel

puțin un sens (secundar) ce aparține clar limbajului religios.

1. Condițiile istorice ale pătrunderii creștinismului în Dacia

În principiu, creștinarea românilor s-a făcut în contextul romanizării populației dace și

formării limbii române ca limbă latină. Istoriile bisericești dovedesc faptul că învățatura creștină a fost propovăduită în Dobrogea de însuși Sfântul Apostol Andrei și de către ucenicii săi, în a doua jumătate a secolului I, iar în restul teritoriilor dace – de către coloniști¹, ostași din armata romană, sclavi, negustori captivi aduși de goți, în secolele II-III.² Toată această perioadă s-a caracterizat printr-o discreție a propagării noii învățături, datorată, pe de o parte, poziției sociale a primilor creștini (oameni simpli, săraci), pe de altă parte, statutului de “religio illicita” a creștinismului. Așa se explică și puținătatea mărturiilor arheologice, epigrafice, documentare din această epocă. Situația este descrisă sugestiv de către istoricul Vasile Pârvan: “Romanismul și creștinismul nostru sunt născute și crescute în chip firesc, încet și tainic, în Dacia lui Traian”³

Imediat după retragerea administrației și armatei romane din Dacia, în 271-275, sub împăratul Aurelian, creștinismul devine un fenomen de masă. Există două serii de argumente în favoarea acestei afirmații: a) în jurul anului 300, în timpul persecuțiilor față de creștini ale lui Dioclețian și apoi ale lui Licinius; mulți martiri sunt semnați în teritoriile Dunării de Jos, mai ales în Scythia Minor, semn că în aceste zone creștinii erau la adăpost, într-o colectivitate care le împărtășea credința; b) aceeași libertate de manifestare a credinței explică și apariția numeroaselor scaune episcopale pe malul drept al Dunării și Dobrogei (cca. 40).

În sfârșit, lucrările de specialitate explică puternica aderență a creștinismului în Dacia prin asemănările de dogmă morală între “legea lui Zamolxis” și învățatura creștină. Alte religii, aduse de coloniști din toate colțurile imperiului (italice, grecești, celtice, orientale și chiar africane⁴) erau insuficient fixate pentru a constitui o stavilă în calea creștinismului. Cât privește credințele și eresurile populare, acestea se manifestă sub formă de datini și obiceiuri locale, legate de ritualurile agricole și păstorești. Multe au fost adoptate sau/și îngemănate cu ritualurile creștine, așa cum s-au păstrat unele și astăzi. (Ex. Sărbătoarea creștină a “cincizecimii” suprapusă sărbătorii romane de primăvară, *Rosalia*, se regăsește în *Floriile* de astăzi).

Toate aceste realități istorice se reflectă în formarea limbajului bisericesc. În

bună măsură, acesta constituie, la rândul său, prin sine însuși, și cu mare putere de convingere, un argument al vechimii creștinismului românesc.

2. Limbajul religios

Viața religioasă, în general, este reprezentată în limba română de câteva zeci de cuvinte de origine latină, luate în considerare independent de originea lor etimologică (adică de proveniența grecească, de exemplu), și de răspândirea lor romanică. Ceea ce s-a luat în calcul aici a fost mai ales siguranța și claritatea etimologiei termenilor românești, clasificați în câteva subcategorii semantice. Pentru situațiile deosebite se fac observațiile convenite după fiecare listă de termeni.

*Creștinismul*⁵ este reflectat de 14 termeni latinești: *angelus*, *baptiazre*, *basilica*, *christianus*, *communico* (**comminico*), *deus*, *domine deus*, *draco*, *ieiuno*, *paganus*, *peccatum*, *presbyter* (*praesbyter*), *sanctus*, *scriptura*.

Cinci dintre acești termeni (*angelus*, *deus*, *ieiuno*, *peccatum*, *sanctus*) sunt panromanici, ceilalți apar numai în unele dintre limbile romanice occidentale sau numai în variantele arhaice și dialectale ale acestora. Coincidențele se manifestă, ca și în alte domenii ale vocabularului, cu italiana, vegeiota, sarda, retoromana, provensala, catalana. Cu cealaltă arie laterală a teritoriului romanic, reprezentată de spaniolă și portugheză, apar în comun: *communico*, *draco*, *paganus*, *presbyter*, *scriptura*, cu unele diferențe fonetice în etimonul de la care s-a pornit: sp., port.<*communico*; sp., port.<*presbyter*⁶. Unele dintre aceste cuvinte sunt atestate și în albaneză, *draco*, *praesbyter* (ca rezultat al romanizării la date relativ apropiate, nu ca rezumat al substratului comun).

În privința sensurilor, se constată câteva diferențe semnificative (la cuvintele panromanice) între ariile lingvistice orientală și occidentală: *draco* apare cu sensul de “diavol” numai în română, albaneză (și în franceza dialectică); *scriptura* păstrează în limbile romanice și sensul original (și uzual) de “scriere”.

În privința lui *christianus*, se cuvine amintit faptul că numai în limba română este moștenit și însușit în forma uzuală (“creștin”), în timp ce toate celelalte limbi romanice l-au preluat pe cale livrescă (I.L.R., 170), iar în ceea ce-l privește pe *deus*, panromanic, el este atestat ca atare în vechea romană, *zeu*, cu sensul “Dumnezeu” (și reluat pe cale cărturărească în limba literară cu sensul generic, “divinitate”), dar

forma uzuală moștenită, "Dumnezeu", provine din stigma *domine deus*, atestată și în italiană, vechea franceză, provensală.

Sărbătorile creștine⁷, sunt reflectate în limba română de trei termeni: *creatio* (>rom. *crăciun*), *pascha*, *quadragesima* (>rom. *păresimi*).

Creatio este un termen latinesc păstrat (cu acest sens) numai în limba română, dacă etimologia propusă este cea corectă. Cuvântul românesc *crăciun* a fost interpretat, dată fiind marea sa importanță religioasă și lingvistică (atât ca apelativ, cât și ca antroponim specific românesc), în diverse moduri, existând și alte propuneri referitoare la etimon: lat. *calatio* "chemare", "adunare" etc. Problema a fost îndelung discutată în literatura de specialitate, așa încât nu mai insistăm aici asupra sa⁸.

Pascha "paști" este panroman, cf.ebr. *Pesah*, grk. *Πασχα*, iar *quadragesima* "patruzeci" >rom. "*păresimi*" se regăsește și în italiană, retoromană, franceză, provensală, catalană, spaniolă, portugheză.

Istoricii vieții religioase românești completează această listă cu alți câțiva termeni. Însuși numele generic, *sărbătoare* (cf. și arom., meglen.), provine din lat. *dies servatoria* (forma evoluată, la rândul ei, din *conservatoria*) – M.P. – de la o sărbătoare păgână, în timp ce limbile romanice apuse moștenesc lat. *festum* (cf. fr. – *fête*, ital. *fiesta*, sp. *fiesta*). Se citează apoi rom. *colina* (var. *cărindă*, *corindă*) <lat. **colendae* <*calendae*, rom. *Florii*<lat.pop. *Florilia*<lat. *Floralia*, (vs.fr.pop. *Pâques fleuries*, fr.lit. *Dimanche des Rameux*; it. *Domenica delle Palme*)⁹; rom. *Rusalii*<lat. *Rosalia* (cf.lat. *rosa* "trandafir"), cf. și arom. *arusale*, meglenorom. *rusalâ*, vs. *Pentecote*, it. *Pentecoste* < grk. *πεντηκοστή* "cincizecime".

3. Terminologia aceasta a intrat în uzul comun datorită circulației de care s-au bucurat primele texte tipărite pe teritoriul României. Rolul Târgoviștei, cu atelierele sale tipografice din secolele al XVI-lea – al XVIII-lea, a fost, în acest sens, covârșitor. Efervescența vieții politice, economice și, implicit, spirituale, mai ales religioase, a făcut din Târgoviște locul de zămislire a limbii literare religioase și, pe baza acesteia, a limbii literare românești.

Note:

1. Cf. argumentului logico-lingvistic oferit de cuvântul *paganus* "păgân" (<lat. *pagus* "sat"). Coloniștii locuiau în orașe, castru etc., unde au și apărut primii creștini autohtoni, în opoziție cu care, numele celor de la sate, creștinii mai târziu, a devenit sinonim cu "*necredincios*".

2. Mircea Păcurariu, 1991, p. 59-69. Trimiterile se fac la textele biblice și textele patristice.

3. Vasile Pârvan, 1911, p. 207

4. Cca. 1/3 din inscripțiile găsite pe teritoriul vechii Dacii dovedesc cultivarea unor divinități aparținând acestor religii.

5. Cf. S. Pușcariu, în *Dacoromania*, Cluj, 1934-1935, p. 333-336.

6. *Istoria limbii române*, II, p. 129; 170-171; I. Fischer, *Latina dunăreană*, p. 152.

7. Cf. A. Thierbach, *Untersuchungen zur Benennung der Kirchenfeste in den romanischen Sprachen*, Berlin, 1951.

8. Cf. A. Rosetti, în *Romanoslavica*, IV, 1960, p. 64-70; A. Graur, *Etimologii românești*, București, Editura Academiei, 1963, p. 78-80; D. Bălașa, *Cuvântul românesc "Crăciun" în antroponomie, toponomie, folclor și etimologie*, în "Mitropolia Olteniei", Craiova, XXV, 1973, 1-2, p. 97-140; I. Ionescu, *Despre originea și înțelesul cuvântului "Crăciun" în limba română*, în "Mitropolia Olteniei", XXIII, 1971, 11-12, p. 802-822.

Termenul a suscitat interesul unui mare număr de specialiști, ca Per. Papahagi, V. Pârvan, S. Pușcariu, T. Capidan, N. Drăganu, P. P. Panaiteșcu, N. Densușianu, O. Densușianu, M. Păcurariu ș.a.

9. Cf. Nicolae M. Popescu, 1945, p. 343-359

Conf. dr. Gheorghe Bârlea
Universitatea "Valahia" Târgoviște

BIBLIOTECI PARTICULARE LA TÂRGOVISTE IN SECOLUL AL XIX-LEA

Inființarea de biblioteci particulare la Târgoviște constituie o preocupare mai veche a cărturarilor români, astfel că, încă din prima jumătate a secolului al XVII-lea, în vremea lui Matei Basarab, când dezvoltarea culturii capătă valențe noi, învățații vremii încep să-și formeze biblioteci proprii. Un exemplu în acest sens este umanistul Udriște Nasturel, care "traia înconjurat de cărți pe care le aducea din străinătate"¹. În biblioteca lui se găseau cărți slavonești, o gramatică tipărită în Polonia: aici în biblioteca boierului carturar a găsit Mitropolitul Varlaam al Moldovei "cărțulia mică în limba noastră românească tipărită... plină de otravă sufletească"², *Catehismul calvinesc* din 1642.

Biblioteca personală a stolnicului Constantin Cantacuzino cuprindea cărți în limba latină, greacă, italiană, franceză, în marea lor majoritate fiind scrieri istorice³. Un exemplu este o carte cu un ex libris din 1650 al lui Manuel Moscopulos, sau scrierile lui Basilius Magnus⁴. Stolnicul avea în biblioteca sa *Istoria papilor* de Bartholomeo Platina din 1551, scrieri din opera lui Pausanias (Frankfurt, 1583), un volum din opera *Annalium virtutis et fortunae Poiorum* semnată de istoricul german Andreas Brunner publicată la Munchen în 1629, sau un tratat de istorie universală în 6 volume de Antonio Foreste (Veneția 1697-1705)⁵.

Contactul cu cultura europeană este benefic pentru constituirea în secolul al XIX-lea a unor biblioteci cărturărești, nu numai în Țara Românească, ci și în celelalte provincii. De menționat este biblioteca lui Timotei Cipariu la Blaj (mutată apoi la Sibiu, care conținea, printre altele, scrieri de Voltaire, Rousseau, Louis Blanc, G.Sand, Lamartine, dar și dicționare, enciclopedii)⁶, sau biblioteca creată în Moldova de Iordache Rosetti - Roznoveanu, bogat proprietar de moșii. Biblioteca Roznovenilor era formată din cărți de literatură franceză - scrieri semnate de Montaigne, Malherbe, Bossuet, Corneille, Racine, La Fontaine, Boileau, Pascal, lucrări științifice, manuale, atlase, dicționare și

publicații periodice: "Revue Encyclopedique", "Le vrai Liberal", etc.⁷

Biblioteca lui Scarlat Rosetti face dovada că în secolul al XIX-lea, în Țara Românească, boierii își foloseau averile și pentru cumpărarea de cărți, în special era reprezentată literatura clasică franceză: Voltaire, Diderot, Montesquieu, Rousseau, dar și cărți de istorie, ediții ale clasicilor greci și latini, enciclopedii și periodice. O valoare deosebită pentru conturarea universului cultural în Moldova secolului al XIX-lea a constituit-o și o altă importantă bibliotecă particulară - "biblioteca miclăușană", dezvoltată de Dimitrie Sturza logofatul⁸; fiii săi trimiși la studii în Germania îmbogățind biblioteca cu manuscrise, carte străină și românească⁹.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea găsim la Târgoviște un inventar cu averea mobilă și imobilă a lui Constantin Fussea, fost prefect și deputat¹⁰. În acest inventar, pe lângă corpurile de case situate în Calea Domnească, în strada Brâncoveanu sau în strada Cătuneni¹¹, figura și o bibliotecă foarte bogată, care cuprindea ediții rare din literatura franceză, engleză, germană, română, un fond de carte de 180 de volume, din care cităm doar câteva, spațiul nepermițându-ne să dăm o listă completă: Chateaubriand - *Opere complete*; Roger Collard - *Les codes francais*; J.J. Rousseau - *Oeuvres completes*; Pierre Corneille - *Chefs d'oeuvres*; Mme de Sevigne - *Lettres*; Voltaire - *Dictionnaire Philosophique*; J. Michelet - *Histoire du XIX-eme siecle*; Plutarh - *Viețile oamenilor iluștri*; Schiller - *Opere dramatice*. Tot aici vom regăsi o parte din operele clasicilor literaturii române sau lucrări din diferite domenii: Mihail Kogălniceanu - *Histoire de la Valachie*; Gh. Sion - *Poezii*; Eliade - *Biblicele, Istoria românilor în Dacia și România*; *Colecție din poeziile marelui logofăt Iancu Văcărescu*; B. Petriceicu Hașdeu - *Obiceirile juridice ale poporului român*; A. Treboniu Laurian - *Istoria românilor sau istoria Noului Testament*, un catehism, o gramatică franceză, manuale școlare, cărți de drept, cărți și reviste de agricultură, periodice: *Curier de ambe sexe*, *Gazeta tribunelor*, *Revista științifică, Dacia viitoare*, *Calendarul antic pe 1862*, *Adevărul*, *Epoca*, *Voința națională*, *Telegraful român*,

Magazin istoric pentru Dacia, dicționare și 80 de volume manuscrise însumând caiete de cursuri ale lui Constantin Fussea. Tot în această bibliotecă exista și certificatul de studii academice al acestuia¹².

Din mărturiile lui Virgil Drăghiceanu, care vorbea despre dezbaterile interesante ce antrenau pe Mihalache Drăghiceanu, pe Costică și pe Ion Fussea la discuții despre operele iluminiștilor francezi și despre literatura clasică greacă¹³, aflăm despre fondul bogat de carte diversă lăsat prin testament de profesorul Mihalache Drăghiceanu. În 1861 în biblioteca profesorului se aflau șaisprezece cărți grecești nelegate și douăsprezece legate, nouăzeci și două de cărți românești legate și douăzeci nelegate, patruzeci și trei de broșuri și nouă dicționare legate¹⁴. De altfel, prin eforturile lui Mihalache Drăghiceanu, la data de 30 decembrie 1841 funcționa la Târgoviște o bibliotecă școlară unde el însuși era bibliotecar¹⁵.

Din această generație face parte și Sache Poroineanu, primarul orașului Târgoviște în perioada 1843-1848, prieten bun cu Grigore Alexandrescu. El s-a străduit să transforme orașul într-un important centru comercial, fiind preocupat să îl lege de marile drumuri comerciale. La 17 iulie 1876 fiul său dăruia școlii din Târgoviște biblioteca tatălui, care cuprindea un fond de carte de 112 volume, dintre care 54 erau legate și 58 erau nelegate¹⁶. Privind cu atenție lista cărților aflate în biblioteca lui Sache Poroineanu observăm cu ușurință preocuparea pentru lectură, pentru formarea unui fond de carte din operele clasicilor literaturii române cum ar fi: I. H. Rădulescu – *Curier de ambe sexe*, *Curs de poezie generală*, *Biblicele*, *Biblia sacra*; Grigore Alexandrescu – *Suvenire și impresii*, *Meditații*, *elegii*, *satire*; poeziile lui George Sion, poeziile lui Dimitrie Bolintineanu și ale lui Cezar Bolliac; lucrări cu subiect istoric; traduceri din Plutarh, Chateaubriand și George Sand; scrieri semnate de Eufrosin Poteca, Alexandru Pelimon, Florian Aron, sau culegerea de *Credințe, datini și moravuri române* alcătuită de G.D. Teodorescu. Tot din acest fond făceau parte lucrarea semnată de I.D. Petrescu – *Martirii crucii din ambele Dacii* și periodice cu caracter religios cum ar fi: jurnalul ecleziastic *Predicatorul* (anul 1857 și 1858); sau gazeta religioasă *Vestitorul bisericesc* (1840)¹⁷. În încheierea acestei liste am putea

adăuga câteva din cărțile de legi: *Regulamentul organic*, *Codul Caragea*, *Regulamentul judecătoresc*, *Codul comercial vechi*, *Tălmăcirea codului comercial*, *Condica criminală cu procedura ei* și cărți cu subiect religios: *Crucea Domnului Isus Christos*, *Învățăture de multe științe religioase și Noul Testament*¹⁸.

Despre existența la Târgoviște a bibliotecii familiei Cornescu nu putem vorbi decât probabil după anul 1900¹⁹. Licențiat în drept la Paris, cu diplomă de boierie dată de domnitorul Bibescu în 1847²⁰, Mihalache S. Cornescu, mare vornic în divanul Țării Românești²¹ avea la moșia de la Cornești o bibliotecă foarte bogată, formată în marea majoritate din cărți în limba franceză, cumpărate desigur în perioada studiilor în Franța. Cităm doar câteva titluri: J.A. Vaillant – *La Roumanie ou Histoire langue, litterature, ortographie, statistique*; J.B. Louvet – *Les amours du chevalier de Faublas*; *La nouvelle maison rustique ou economie rurale, pratique et generale de tous les biens de campagne*; *Dictionnaire géographique, portatif des quatre parties du monde*, tradus de Vosgien; J.F. Guisson – *Manuel du commercant ou dictionnaire de legislation commerciale*; *Considerations sur l'art de la guerre*, scrisă de Baronul Rogniat; Voltaire – *Siecle de Louis XIV et Loius XV*; manuale de științele naturii și de grădinărit; *Dictionnaire de l'Academie Francaise*, cărți apărute în majoritate la Paris. Și nu putem omite din acest fond *Manualul Vânătorului* tipărit la București în 1895, *Souvenirs de Chasses en Europe* semnată de Louis Viardot (Paris 1846); *Atlas topographique du traite theorique et pratique des operations secondaires de la querre*, cărți de drept civil și un *Album* al Școlii de ofițeri promoția 1897²², acestea constituind numai o mică parte din fondul de carte Cornescu.

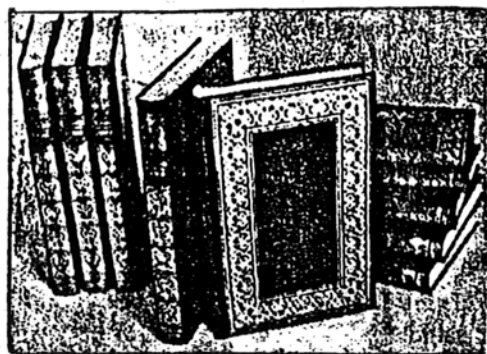
Departa de a epuiza subiectul, am încercat în rândurile de mai sus să punctăm în câteva cuvinte preocuparea unor intelectuali din secolul al XIX-lea pentru constituirea la Târgoviște, a unor biblioteci personale, de familie, consecință a formării unei culturi umaniste temeinice, ce se alimentează la izvorul culturii europene, știut fiind faptul că în această perioadă fiii de boieri studiau în Occident. Din păcate aceste fonduri de carte s-au păstrat numai în parte.

NOTE

1. Mircea Tomescu – *Istoria cărții românești de la începuturi până în 1918*, București, 1968, p. 57.
2. Nicolae Cartoian – *Istoria literaturii române vechi*, vol. II, București, 1912, p. 98.
3. Mircea Tomescu – op. cit. p. 57.

4. Eugen Fruchter, Gabriel Mihaescu – *Semnificația unei aniversări și adevăratele începuturi ale studierii logicii în România*, în Acta Valachica, nr. 3, Târgoviște, 1972, p. 306.
5. Gheorghe Buluță - *Civilizația bibliotecilor*, Editura Enciclopedică, București, 1998, p. 51.
6. Idem, p. 63.
7. Idem, p. 6, 67.
8. Idem, p. 68.
9. Ibidem
10. Ioan Negoescu – *Istoria școalelor din Târgoviște*, Târgoviște, 1933, p. 37.
11. Direcția Generală a Arhivelor Statului, Filiala Dâmbovița, Fond Primăria orașului Târgoviște.
12. Ibidem
13. Drăghiceanu, Mathei – *O viață închinată...*
14. Direcția Generală a Arhivelor Statului, Filiala Dâmbovița, Fond Tribunalul Dâmbovița, dos. 4/1861, f. 16-99.
15. Victor Petrescu, Cleopatra Ionescu – *Din istoria bibliotecilor dâmbovițene*, în Valachica, nr. 10-11, Târgoviște, 1978-1979, p. 346.
16. Direcția Generală a Arhivelor Statului, Filiala Dâmbovița, Fond Primăria orașului Târgoviște, dos. 29/1876, f. 22-23 (Mulțumim pe această cale domnului Pârvan Dobrin pentru generozitatea cu care ne-a pus la dispoziție aceste informații).
17. Ibidem
18. Ibidem
19. Fondul de carte Comescu, care face parte din fondul de carte rară al Complexului Național Muzeal “Curtea Domnească” din Târgoviște a fost constituit prin strădania doamnei muzeograf Dumitra Bulei.
20. Dumitra Bulei, Georgeta Toma – *Din istoricul unei familii dâmbovițene*, în Valachica, nr. 15/1997, p. 202
21. Ibidem
22. Fondul de carte Comescu – Complexul Național Muzeal “Curtea Domnească”, Târgoviște

Alexandrina Andronescu
Conf. dr. Mihai Oproiu

ZILELE BIBLIOTECII "ION HELIADE RĂDULESCU" - TÂRGOVIȘTE -

Devenite tradiționale, ZILELE BIBLIOTECII, ediția 1999, au inserat activități diverse și semnificative pentru peisajul cultural local, vizând valorificarea și promovarea creației literare, a cercetării fenomenului cultural județean și național.

La activitățile desfășurate au fost prezenți: ing. Romeo Popescu și ing. Marius Mihalăchioiu – președinte, respectiv vicepreședinte ai Consiliului Județean, prof. Gavriel Păunescu, director la Prefectura Dâmbovița, prof. Savu Nicolae Cristescu, consilier șef la Inspectoratul pentru Cultură.

Au participat, de asemenea dr. Sultana Craia (Biblioteca Națională a României), Silvia Nistorescu (Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură), Emil Vasilescu (revista "Biblioteca").

ZILELE au fost deschise de simpozionul *Tradiții ale culturii medievale românești*, prilejuit de împlinirea a 350 de ani de la apariția, la Târgoviște, a *Triodului pentecostar slavonesc* (1649) și a comemorării a 340 de ani de la moartea lui Udriște Năsturel (1659), important om de cultură al vieții medievale românești.

Simpozionul a cuprins următoarele comunicări: *Locul Târgoviștei în cultura românească* (dr. Sultana Craia), *Medii cărțurărești în Muntenia secolului al XVI-lea* (Ștefan Ion Ghilimescu, Inspectoratul pentru Cultură), *Dimitrie Lubavici și prima generație de tipografi români la Târgoviște* (dr. Gheorghe Buluță, Universitatea București), *Academismul curților voievodale de la Târgoviște, sincronie europeană și diacronie românească* (George Coandă, Universitatea "Valahia" Târgoviște), *Tipărituri târgoviștene în vremea lui Matei Basarab* (Constantin Condrea, Direcția Județeană Dâmbovița a Arhivelor Naționale), *Contribuția lui Udriște Năsturel la dezvoltarea tiparului târgoviștean* (Victor Petrescu, Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" Dâmbovița).

Ediția din acest an s-a remarcat prin lansarea și prezentarea unor noi apariții

editoriale, întâlniri cu scriitori și editori. Astfel:

↳ a fost lansat volumul *Poezia și proza românească interbelică* de dr. Ion Haineș (Universitatea "Valahia" Târgoviște), apărut la Editura Eficient București, prezentat de criticul literar Ștefan Ion Ghilimescu. La acest moment Iordana Socobeanu, directoarea editurii, a expus preocupările curente și de perspectivă vizând activitatea editorială;

↳ au fost prezentate volumele de critică literară *Figuri ale imaginarului poetic* de Ștefan Ion Ghilimescu, Târgoviște, Editura Domino, 1998 și *Partea și întregul* de Tudor Cristea, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 1999;

↳ a fost lansat volumul *Mic dicționar de toponimie geografică dâmbovițeană* de Teodor Simion și Maria Simion, Editura Roza Vânturilor, București, 1999; pe marginea lucrării a vorbit prof. dr. Sterie Ciulache, decanul Facultății de Geografie a Universității București;

↳ în cadrul dezbaterii pe teme profesionale au fost semnalate următoarele lucrări de specialitate apărute sub egida Centrului de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, în anii 1998-1999: Marcel Ciorcan, *Informarea bibliografică și documentară în bibliotecile publice*; Marcel Ciorcan, *Relațiile bibliotecii cu publicul*; Marcel Ciorcan, *Marketing și publicitate în bibliotecă*; Nicolae Vințanu, *Biblioteca publică, factor major în integrarea europeană*; Gheorghe Buluță, *Animația culturală în bibliotecile publice*; Doina Banciu, *Informatizarea bibliotecilor publice. Concepte și practici*.

↳ a fost lansat, în prezența autorului, volumul *Civilizația bibliotecilor* de Gheorghe Buluță, București, Editura Enciclopedică, 1998 și lucrarea *Politica națională a cărții* de Alvaro Garzon (traducere: Sultana Craia), București, Editura Univers Enciclopedic, 1999.

Programul ZILELOR a cuprins și activități ce s-au referit la modernizarea demersului bibliotecar, printre acestea:

↳ masa rotundă pe tema: *Perfecționarea profesională a bibliotecarilor – prioritate în modernizarea actului de lectură* la care au participat bibliotecari de la bibliotecile județeană, a Universității "Valahia", orășenești,

comunale și școlare, moderatori fiind Silvia Nistorescu și Emil Vasilescu (dezbateră este publicată în revista "Biblioteca" nr. 5/1999);

✦ consfătuirea metodică pe tema: *Informarea bibliografică și documentară în bibliotecile publice*, desfășurată la biblioteca comunală Nucet, cu participarea bibliotecarilor din centrul metodic teritorial, moderator fiind Florin Dragomir, metodist la Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu"

Pentru promovarea creației în rândul tinerilor a fost organizată dezbateră *Tânără generație și actul creației literare* (la care au participat membrii cenaclurilor literare și ai colectivelor de redacție ale revistelor școlare din municipiul Târgoviște) coordonată de: George Coanda (scriitor), Iosefina Tulai (profesor, Școala Normală Târgoviște),

Alexandrina Dinu Paraschiva (profesor, Palatul Copiilor Târgoviște).

Pe parcursul acestei ediții, la biblioteca orașenească "Aurel Iordache" din Găești a avut loc medalionul literar "*Lucian Blaga*" urmat de un recital de versuri din creația poetului (coordonator: Maria Dumitru, responsabilă bibliotecii), iar în comuna Valea Lungă, medalionul "*Nicolae Scurtescu*" prilejuit de comemorarea a 120 de ani de la moartea scriitorului dâmbovițean al cărui nume îl poartă biblioteca (coordonator: Nicoleta Nicolescu, bibliotecar).

De asemenea, la sediul instituției noastre au fost vernisate expozițiile: *Donații în colecțiile Bibliotecii "Ion Heliade Rădulescu"* și *Reviste școlare târgoviștene în timp*.

Florin Dragomir

Tradiție și actualitate

La sfârșitul lunii mai a.c. (24-28) la Chișinău, Republica Moldova, a fost organizată a III-a ediție a ZILELOR BIBLIOTECII "TÂRGOVIȘTE" (filială a Bibliotecii "Ion Heliade Rădulescu") constituindu-se într-un moment cultural semnificativ pentru promovarea creației literare, dezvoltarea spiritualității locale.

Deschiderea manifestărilor s-a făcut în prezența scriitorului Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, ing. Romeo Popescu, ing. Marius Mihălăchioiu, președinte, respectiv vicepreședinte ai Consiliului Județean Dâmbovița, prof. Ștefan Ion Ghilimescu, consilier la Inspectoratul pentru Cultură, prof. Victor Petrescu, directorul Bibliotecii "Ion Heliade Rădulescu", prof. Stelian Filip, șef Departament Cultură Primăria Chișinău, Larisa Cășlaru, director adjunct Biblioteca Municipală "Bogdan Petriceicu Hașdeu" din Chișinău, Raisa Osaci, directoarea Bibliotecii "Târgoviște". Cei prezenți au apreciat și de această dată inițiativa înființării acestei biblioteci și frumoasele rezultate obținute în cei patru ani de activitate, satisfacând, din ce în ce mai bine cerințele de lectură ale populației dintr-o importantă zonă a Chișinăului (Cartierul Buicani). Totodată, s-a subliniat necesitatea

dezvoltării colecțiilor și a bazei materiale, cu sprijinul autorităților locale din Târgoviște și Chișinău.

Manifestările au fost deschise cu simpozionul *Tradiții ale culturii medievale târgoviștene* susținut de ing. Marius Mihălăchioiu, prof. Ștefan Ion Ghilimescu, prof. Victor Petrescu.

A fost vernisat *Salonul Editorial dâmbovițean*, prezentându-se următoarele lucrări: *Icoane din Târgoviște, secolul XVI-XIX*, de Ana Dobjanschi, Maria Georgescu, Editura DAM, 1998; *Târgoviște - scurt excurs sentimental*, de Mircea Horia Simionescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 1999; *Figuri ale imaginarului poetic*, de Ștefan Ion Ghilimescu, Târgoviște, Editura Domino, 1999; *Memoria dascălilor noștri III*, de Mihai Gabriel Popescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 1999.

Un important moment în desfășurarea ZILELOR l-a constituit inaugurarea *Salonului muzical "Crizantema"* în prezența artiștilor M. Ivanuș, P. Neamțu, G. Șevcișin și L. Arsene, participanți la Festivalul "Crizantema de Aur" de la Târgoviște și "Crizantema de Argint" de la Chișinău. Cu acest prilej au fost prezentate cărțile: *Mai am un sigur dor...*, selecție L. Arsene, redactor muzical G. Șevcișin și *Trubadurul zărilor albastre - Ion Fernic*, Editura Geneze, 1998, în colecția "Mari personalități române". De

asemenea, au fost vizionate casete de la festivalurile de creație și interpretare a românei desfășurate la Târgoviște și Chișinău. În memoria reputei artiste din Republica Moldova, Maria Cibotari, au fost prezentate secvențe din filme muzicale (în premieră).

În cadrul *Salonului Editorial Chișinău*, au fost prezentate cărțile unor scriitori din acest oraș: *Cine e mai mare?*, de Grigore Botezatu, *Alfabetul în poezii și desene*, de S.

Afanasiu (cu participarea editurilor pentru copii "Prut Internațional" și "Abeceluș"), *Epigrame cu adrese*, de I. Deleanu. A fost vernisată expoziția pictorului Afanasie Oprea.

Ediția 1999 a evidențiat necesitatea continuării unor astfel de manifestări culturale elevate, cu un conținut care să reflecte preocupările oamenilor de cultură din Târgoviște și Chișinău pentru cercetarea și valorificarea bogatului tezaur spiritual existent în aceste spații încărcate de istorie și cultură.

Raisa Osaci
director, Biblioteca
"Târgoviște", Chișinău

Zilele Bibliotecii orășenești MORENI - prima ediție

În perioada 23-25 iunie 1999 s-a desfășurat prima ediție a ZILELOR BIBLIOTECII orășenești Moreni, moment relevant pentru viața spirituală locală. Despre importanța activităților programate și afirmarea bibliotecii ca instituție de cultură în sistemul educațional al frumosului oraș dâmbovițean, au rostit aprecieri: prof. Ștefan Ion Ghilimescu, consilier la Inspectoratul pentru Cultură al Județului Dâmbovița, prof. Victor Petrescu, directorul Bibliotecii Județene "Ion Heliade Rădulescu", dr. Gheorghe Pătrașcu, șeful Comisiei culturale a Consiliului Local.

În programul celor 3 zile au figurat manifestări apreciate de cititorii bibliotecii, de cei interesați de actul cultural prin intermediul lecturii. Astfel:

➤ au fost prezentate lucrările: *Figuri ale imaginarului poetic* de Ștefan Ion Ghilimescu, *Cabinetul cu stampe* de George Coandă;

➤ s-a desfășurat *medalionul literar "George Călinescu"*, cu prilejul aniversării centenarului nașterii scriitorului, istoricului și criticului literar, moderator fiind prof. Cristian Crăciun de la Liceul nr. 1 Moreni;

➤ a avut loc dialogul profesional: *Biblioteca publică, factor important al circulației informației într-o comunitate*

locală, moderator fiind prof. Florin Dragomir, metodist la Biblioteca Județeană, la care au participat bibliotecari de la bibliotecile orășenești din județ, sindicale și școlare din orașul Moreni;

➤ la sediul bibliotecii, gazdă bună pentru promovarea creațiilor artistice, o serie de artiști locali și-au expus lucrările, suscitând frumoase aprecieri pentru tematica și măiestria cu care au fost executate. Ne referim la expozițiile de: *metaloplastie* (autor Ovidiu Teodorescu, membru al Centrului Internațional de Comerț și Artă Virtuală de la Geneva), *peisaje și icoane pe lemn* (Eugen Lemnar), *peisaje* (Cristina Lucas), *icoane pe sticlă și lemn* (Elena Băniceru, coordonatoarea Cercului de Iconari "Neagoe Basarab" din Moreni, afiliat la UNESCO);

➤ au fost vernisate, de asemenea, expozițiile: *Laureați ai Premiului Nobel pentru Literatură* (prezentată de ing. Ioan Pleșanu, care s-a referit mai ales la creația scriitorului portughez Jose Saramago, laureat, 1998) și *Scriitori dâmbovițeni* (prezentată de prof. Victor Petrescu);

➤ pe tema *Creația literară contemporană* a avut loc un dialog între tineri condeieri din oraș și poetul Mircea Dinu

➤ următoarele ediții ale ZILELOR BIBLIOTECII orășenești din Moreni vor fi îmbogățite și diversificate tematic, dorința noastră fiind aceea de a reflecta fidel spiritualitatea și cultura acestui spațiu dâmbovițean.

Elena Dragulin,
responsabila Bibliotecii orășenești Moreni

Din activitatea bibliotecilor orășenești și comunale - în anul 1998 -

In coordonarea și îndrumarea de specialitate a Inspectoratului pentru Cultură și Bibliotecii județene, cu sprijinul consiliilor locale, bibliotecile orășenești și comunale și-au dezvoltat și perfecționat activitatea, majoritatea bibliotecarilor acționând cu responsabilitate pentru realizarea îndatoririlor profesionale, implicându-se în problematica socială și culturală a localităților din județ. În ansamblu, se poate spune că s-a realizat un progres în creșterea și valorificarea fondului de publicații, în aplicarea corectă a normelor biblioteconomice de evidență și gestiune a colecțiilor, în asigurarea condițiilor organizatorice și materiale necesare desfășurării optime a demersului bibliotecar.

Obiectivele prioritare ale activității acestor instituții de cultură au fost:

☞ colecționarea, dezvoltarea, organizarea, conservarea și punerea la dispoziția utilizatorilor a colecțiilor enciclopedice de carte, periodice și alte materiale purtătoare de informații în funcție de dimensiunile și structura socio-profesională a populației, de cerințele reale și potențiale ale acesteia;

☞ ridicarea calității serviciilor oferite de bibliotecă utilizatorilor săi, în vederea satisfacerii într-o măsură mai mare a opțiunilor și intereselor de lectură ale acestora;

☞ efectuarea unor studii și cercetări privind trecutul istoric și cultural al localității, cât și în domeniul bibliotecar, transpunerea în plan teoretic și practic a acestora precum și a celor întreprinse de instituții culturale de profil;

☞ organizarea periodică a unor activități de animație culturală, aniversarea unor evenimente și personalități locale, naționale și universale;

☞ îmbunătățirea bazei materiale, gestionarea corespunzătoare a patrimoniului pe care îl deținem.

În perioada la care ne referim, colecțiile bibliotecilor orășenești au crescut cu 2.277 volume, din care 1.444 au fost transferate de la Biblioteca județeană, 587 au fost cumpărate cu fonduri alocate de consiliile locale și 246 provin din donații (cele patru

biblioteci orășenești dețin 147.657 unități de bibliotecă, revenind fiecărui locuitor 2,2 cărți).

Colecțiile bibliotecilor comunale au crescut cu 11.666 volume, din care 3.877 provin de la Biblioteca județeană, 5.479 din fondurile alocate de consiliile locale și 2.310 din alte surse, existând la sfârșitul anului un număr de 585.697 unități de bibliotecă (indicele de dotare fiind de 1,53 cărți pe locuitor). Atât la bibliotecile orășenești cât și la cele comunale, ponderea în fondul de carte o dețin lucrările de beletristică (cca. 65%), iar lucrările socio-umane, cele cu conținut științific și alte materii se situează la aproximativ 35%. O situație asemănătoare o avem și la structura volumelor intrate în cursul anului, fiind achiziționate lucrări din domeniul beletristic în proporție de 61%.

O creștere mai semnificativă a colecțiilor s-a obținut în localitățile unde bibliotecarii au solicitat cu insistență și au găsit înțelegerea consiliilor locale, care, potrivit Legii 69/1991 și Hotărârii Guvernului 442/1994 privind finanțarea instituțiilor de cultură, au alocat fonduri pentru dezvoltarea colecțiilor și efectuarea de abonamente la ziare și reviste. Fondul de carte la unele biblioteci a crescut și prin preocuparea bibliotecarilor de a găsi și alte resurse financiare, contactând organizații, instituții, firme și persoane particulare, care au făcut donații însemnate. Din cele 80 localități ale județului, unde funcționează biblioteci publice de stat susținerea materială în dezvoltarea colecțiilor a fost asigurată în 52, în 28, consiliile locale nu au alocat nici o sumă.

Lipsa de interes a unor primării se manifestă și în acordarea unor spații care să asigure condiții civilizate desfășurării actului de lectură (Crevedia, Hulubești, Șotânga, Poiana, Sălcioara, Răcari), în procurarea de mobilier specific (rafturi, vitrine expoziții, mese, etc.), a unor mijloace audiovizuale, care ar avea un efect benefic în creșterea numărului de cititori ai bibliotecilor, în modernizarea activității acestora.

Biblioteca județeană, pe lângă fondul transferat la bibliotecile orășenești și comunale, a difuzat la 68 unități abonamente la revista BIBLIOTECA pe întreg anul 1998, calendarul evenimentelor social-culturale ale anului, buletinul bibliologic CURIER nr. 8-9, cât și reviste literare subvenționate de Ministerul

Culturii, cărți, publicații ale editurilor târgoviștene.

Un obiectiv major al activității acestor instituții de cultură l-a constituit ridicarea calității serviciilor oferite utilizatorilor, în vederea satisfacerii într-o măsură mai mare a opțiunilor și intereselor de lectură ale acestora.

În anul 1998 bibliotecile orașenești au atras la lectură 12.498 cititori, difuzând 199.478 volume; bibliotecile comunale au înscris 33.492 cititori, eliberând spre consultare 291.859 volume. Raportate la numărul de locuitori din orașele și comunele județului și la volumele existente în aceste tipuri de biblioteci, datele de mai sus ne permit să determinăm modul de realizare a

- muncitori, tehnicieni
- agricultori
- intelectuali, funcționari
- elevi, studenți
- alte categorii

Ca și în anii anteriori, o serie de biblioteci reușesc să-și îndeplinească indicatorii biblioteconomi orientativi, nivelul realizărilor fiind în concordanță cu numărul locuitorilor și opțiunile de studiu ale acestora. Ne referim la bibliotecile orașenești și cele din comunele: Bărbulețu, Buciumeni, Cobia, Cornești, Crânguri, Doicești, Dragomirești, Glodeni, Gura Ocniței, Lucieni, Moroieni, Mănești, Ocnița, Produlești, Răzvad, Tătărani, Ulmi, Valea Lungă, Văcărești, Voinești, Văleni Dâmbovița.

Desigur, și în celelalte biblioteci sunt preocupări pentru concretizarea sarcinilor ce le revin din propriile regulamente de organizare și funcționare, însă, fie din lipsa unui sprijin susținut din partea consiliilor locale pentru realizarea problemelor organizatorice și materiale, fie datorită nefolosirii celor mai potrivite metode de atragere la lectură a utilizatorilor potențiali din fiecare localitate, nivelul realizărilor nu este corespunzător cerințelor și posibilităților existente.

În anul 1998 s-a continuat organizarea unor activități de animație culturală, de comunicare a colecțiilor, având loc lunar, manifestări specifice precum: expoziții de carte, medalioane, concursuri și șezători

principalilor indicatori biblioteconomi orientativi. Astfel:

- a) indicele de atragere la lectură a fost realizat:
- biblioteci orașenești - 18,66%
 - biblioteci comunale - 8,78%

- b) indicele de lectură:
- biblioteci orașenești - 16 cărți/cititor
 - biblioteci comunale - 8,7 cărți/cititor

- c) indicele de circulație:
- biblioteci orașenești - 1,35
 - biblioteci comunale - 0,51

- d) indicele de frecvență:
- biblioteci orașenești - 12,6
 - biblioteci comunale - 5,5

Compoziția pe profesii, a utilizatorilor se prezintă astfel:

	Biblioteci orașenești	Biblioteci comunale
	2.265 (17%0	5.872 (18%)
	366 (2%)	3.504 (10%)
	1.732 (13%)	2.856 (8%)
	6.211 (53%)	17.539 (52%)
	1.924 (15%)	3.721 (12%)

literare, evocări, simpozioane, mese rotunde, întâlniri cu scriitori, editori. Pe baza Calendarului principalelor evenimente social-culturale în multe biblioteci au fost organizate reuniuni culturale dedicate unor momente semnificative din istoria poporului român (Unirea Principatelor, Proclamarea Independenței de Stat, Ziua Națională a României etc.), aniversarea unor personalități ale vieții literare, culturale și științifice sau a unor zile cuprinse în aniversările UNESCO.

Programe cuprinzătoare și interesante, atât din punct de vedere profesional cât și cultural, au avut loc în cadrul ZILELOR BIBLIOTECII în orașele Pucioasa și Găești, fiind incorporate în activitățile dedicate sărbătoririi a 460 de ani, respectiv 500 de ani de atestare documentară a acestor orașe. Participanții s-au întâlnit cu oameni de cultură, cu reprezentanți ai editurilor târgoviștene, cu scriitori locali, care și-au lansat unele creații apărute în ultimul timp: Marin Ioniță, Daniela Iordache, Nicolae Radu, Alecu Vaida Poenaru, Corneliu Costache, Andrei Gheorghe, Dumitru Stancu.

Momente culturale deosebite s-au desfășurat și în comunele care în 1998 au aniversat un număr de ani de la înființarea bibliotecilor publice sau a primelor forme de lectură (Dărmănești, Mănești, Mogoșani, Potlogi),

cât și la bibliotecile din comunele Valea Lungă, Sălcioara și Pucheni care au primit numele scriitorilor NICOLAE SCURTESCU; MARIN BUCUR; GHEORGHE TOMOZEI. Cu acest prilej au fost scoase în evidență tradițiile culturale, de lectură din aceste comune, personalitatea și contribuția scriitorilor menționați în dezvoltarea culturii române.

De asemenea, pentru îmbogățirea cunoștințelor de cultură generală și de specialitate ale bibliotecarilor s-au organizat activități în cele șapte centre metodice ce grupează bibliotecile comunale. La întrunirile ce au avut loc, semestrial, participanții au avut posibilitatea să vadă modul cum colegii de la bibliotecile gazdă își organizează și valorifică fondul de publicații, cum lucrează cu documentele de bibliotecă, cum acționează pentru îndeplinirea indicatorilor biblioteconomici, fiind prezenți și la manifestări culturale diverse, centrate pe principalele aniversări și comemorări ale anului. Programul acestor schimburi de experiență a cuprins și dialoguri profesionale pe următoarele probleme: atribuții, responsabilități și competențe ale bibliotecii comunale în relația cu utilizatorii (semestrul I), metodologia pregătirii și desfășurării activităților de animație culturală (semestrul II).

În ultima parte a anului a fost difuzat consiliilor locale un proiect al Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecilor comunale întocmit pe baza celui aprobat de Ministerul Culturii prin Ordinul nr. 2069/1 octombrie 1998 pentru a se studia, completa, definitivă și aproba. De asemenea s-a difuzat un proiect pentru întocmirea Programului de activitate pe acest an, având prevederi concordante cu noile cerințe ale legislației și perfecționării actului de lectură.

Apreciem că interpretarea corectă a noului Regulament va conduce la eliminarea unor nereguli ce se manifestă în relația dintre bibliotecari și autoritățile locale privind organizarea activității bibliotecii, asigurarea condițiilor materiale și morale necesare desfășurării optime a actului de lectură, exercitarea unui control mai exigent din partea organelor de specialitate și administrațiilor locale asupra conținutului, calității și eficienței activității din aceste instituții de cultură.

Analiza rezultatelor obținute și a neajunsurilor semnalate în activitatea bibliotecilor orașenești și comunale în anul 1998 ne duce la concluzia că aceste instituții de cultură, fiind parte componentă a sistemului educațional, prin specificitatea instrumentelor cu care operează, contribuie la ridicarea nivelului general de cunoaștere, de cultură al locuitorilor de la orașe și sate, al informării acestora cu tot ce a creat mai valoros gândirea și activitatea umană pe toate treptele de dezvoltare a societății omenești.

Florin Dragomir

Prezervarea și conservarea documentelor de bibliotecă

Ieri spațiu de depozitare și conservare, astăzi instituții deschise și conviviale, bibliotecile sunt chemate să răspundă unor cerințe din ce în ce mai diversificate, unor exigențe sporite ale beneficiarilor lor.

Deși condițiile actuale au impus o migrare a funcțiilor unei biblioteci de la o preponderență a conservării către o comunicare deplină și o transparență mărită a colecțiilor, totuși conservarea și prezervarea ocupă încă un loc important în activitatea de bibliotecă.

Grija privind conservarea colecțiilor începe din chiar momentul alegerii locului și terenului pentru bibliotecă. Este bine ca locul stabilit pentru viitoarea bibliotecă, mai ales în orașele mari, să fie situat într-o zonă cât mai izolată a orașului dar accesibilă în același timp, departe de trafic, de preferat în parcuri sau zone cu spații verzi care să atenueze zgomotele și să evite prăfuirea inutilă. Liniștea, izolarea, spațiile verzi bine întreținute creează confortul și ambianța atât de necesare și propice studiului sau divertismentului. Terenul ales trebuie să fie stabil, fără umiditate sau uscăciune excesivă care să favorizeze dezvoltarea microorganismelor, a insectelor ce atacă documentele.

O bibliotecă bună din punct de vedere al construcției și amplasării presupune o conlucrare între bibliotecar, arhitect și constructor din chiar momentul concepției și echipării clădirii. Trebuie studiate toate măsurile preventive utile împotriva focului, a fumului, a prafului, a acțiunii nocive a luminii, căldurii și umidității. Unele dintre aceste măsuri sunt prevăzute în regulamente și deci obligatorii. Trebuie respectate prevederile în vigoare privind alegerea materialelor de construcție, a ușilor asigurate împotriva incendiilor, a locurilor pentru evacuare, a instalațiilor de încălzire și

iluminare, a dispozitivelor de detectare și alarmă, a extincătoarelor.

De asemenea, nu lipsită de importanță este protecția împotriva furtului. Și această problemă trebuie pusă în momentul construcției: se va avea în vedere implantarea și amenajarea unor accese din exterior, la circuitul publicului, la spațiile pentru rezerve, la loja paznicului, la posturile de supraveghere și la posibilitatea instalării ulterioare a unor dispozitive electronice de supraveghere.

Condițiile de conservare și prezervare referitoare la depozit sunt și ele foarte importante. De buna întreținere și conservare a documentelor în depozit depinde calitatea informațiilor și publicațiilor oferite cititorilor.

Depozitele nu sunt în general accesibile publicului, exceptând unele cazuri și în anumite limite. În acestea se conservă documente a căror comunicare este limitată, stocându-se cele destinate sălilor de lectură. Pentru o bună conservare în depozit trebuie să avem în vedere factori precum: iluminatul, încălzirea, umiditatea, protecția împotriva incendiilor și furtului, protecția împotriva prafului.

Iluminatul poate fi natural sau artificial. Pentru iluminarea naturală, suprafața ferestrelor trebuie să fie 25% din suprafața podelei. Lumina soarelui este dăunătoare cărților. De aceea rafturile în depozit se așează perpendicular pe ferestre astfel încât razele soarelui să nu cadă direct pe cărți. Calitatea luminii depinde de culoarea și calitatea sticlei. Se recomandă folosirea sticlei mate sau filtrante: pentru iluminatul artificial se preferă lămpile fluorescente iar sursa trebuie să fie la o depărtare de 2 m de rafturi.

Pentru *încălzirea* depozitelor este indicată încălzirea centrală, ce menține constantă temperatura și se evită astfel praful și incendiile.

Ventilația poate fi și ea naturală sau artificială. În cazul celei naturale este bine ca ferestrele să fie așezate în diagonală pentru a permite formarea curenților de aer care să ajungă în colțurile cele mai îndepărtate ale încăperii. Cea artificială este preferabilă celei naturale și se face folosind aparate de aer condiționat care filtrează

aerul și cu ajutorul cărora se poate menține constantă și umiditatea. Dezavantajele metodei sunt legate de costul acestor instalații și de zgomotul uneori foarte puternic pe care-l produc.

Temperatura ideală în depozite este 16-18° C iar umiditatea de 50-60%. Umiditatea ridicată favorizează apariția și dezvoltarea microorganismelor. Temperatura ridicată dăunează compoziției hârtiei iar cea scăzută face hârtia casantă.

Prevenirea prafului se face prin menținerea curățeniei și desprăfuirii periodice. Pentru a evita apariția și depunerea acestuia este bine ca podeaua să fie din material refractar sau absorbant (mozaic sau linoleum). Pentru curățenie se preferă aspiratorul și ștergerea rafturilor cu soluție de 2% formol sau 10% cloramină.

Rafturile din depozit trebuie să fie din metal (preferabil), vopsite sau de lemn (esențe tari, aromatice și ignifugate).

O importantă formă de prezervare și conservare este menținerea integrității fondurilor. Aceasta se realizează prin vigilența cotidiană a bibliotecarilor care trebuie să evite dezordinea, atacurile biologice și furturile. O atenție deosebită trebuie acordată educării utilizatorilor care să determine încetinirea procesului de deteriorare a documentelor.

Atacurile biologice se depistează ușor: se observă praful depus pe hârtie sau piele, galeriile și perforările cilindrice în corpul cărții, pigmentarea hârtiei, prezența sporilor. Toate aceste atacuri sunt favorizate de praf și umiditate. Ca atare prevenirea lor se face prin curățenia periodică a rafturilor și spațiilor dintre ele, întreținerea pielii din legături cu ajutorul unor ceruri speciale, fungicide și insecticide, folosirea soluțiilor dezinfectante.

Alte procedee mai eficiente se folosesc în laboratoarele de restaurare a documentelor. O bună conservare depinde de măiestria profesională a specialistului.

Împotriva furtului se folosesc măsuri tradiționale utilizate în practica biblioteconomică din cele mai vechi timpuri precum și metode noi, electronice, cele tradiționale intervenind în circuitul cărții mai întâi prin aplicarea corectă a regulilor de evidență a publicațiilor în bibliotecă. Dacă documentele au fost bine înregistrate, mai ales în registrul inventar, dacă s-a aplicat ștampila bibliotecii și s-a scris numărul de inventar pe fiecare volum, dacă s-a făcut o descriere completă și detaliată în special a lucrărilor rare și prețioase, se poate dovedi la nevoie că un document furat din bibliotecă aparține de drept acesteia.

Alte măsuri sunt controalele efectuate în sălile de lectură, depozite precum și verificările la anumite intervale.

În sălile de lectură și centrele de împrumut utilizatorii sunt rugați să-și lase gențile și sacoșele în locurile special amenajate, fiind asigurați că le vor primi înapoi intacte și că răspunderea pentru eventualele pierderi aparține custodelui. De asemenea, acolo unde nu există astfel de locuri, li se va cere să-și prezinte gențile deschise la ieșire, conform Regulamentului cititorilor. Acest lucru trebuie făcut într-un mod care să nu jignească cititorul, să i se explice că de eficiența acestor măsuri depinde dacă data viitoare vor găsi documentele căutate în bibliotecă.

O conservare optimă presupune o atenție sporită a cititorului pentru buna utilizare a documentelor consultate. Bibliotecarii trebuie să verifice la restituirea documentelor integritatea fizică a acestora. Pentru cititorii care au deteriorat documentul se poate suspenda sau anula dreptul de consultare sau împrumut.

Metodele noi, moderne de avertizare împotriva furtului sunt din ce în ce mai folosite. Ele își dovedesc utilitatea în bibliotecile mari, cu acces direct al utilizatorilor la documente. Totuși, acestea presupun folosirea unor echipamente costisitoare, o pregătire corespunzătoare a cărților și permiselor de cititor (etichete cu barcod). În bibliotecile mici, unde cititorii sunt supravegheați cu atenție, aceste costuri nu se justifică.

asist. univ. Sorina Niță
Universitatea "Valahia" Târgoviște

CONSIDERAȚII PRIVIND MANAGEMENTUL DE BIBLIOTECĂ ÎN CONTEXTUL NOILOR TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE

Pentru a veni în întâmpinarea nevoilor utilizatorilor în lumea digitală, bibliotecile își revizuiesc modul de lucru. Îndreptarea atenției spre documentele electronice trebuie înțeleasă și sprijinită arătându-se diferențele față de cele tradiționale. În noua eră informațională bibliotecile trebuie să se îndrepte spre noi surse pentru a deveni compatibile cu utilizatorii. Un document electronic este diferit de unul tradițional prin următoarele caracteristici:

↳ *transcendența*. În el se întâlnesc într-o formă unitară informații care din punct de vedere tradițional sunt considerate a fi diferite: text, grafică, imagini, sunet. În acest caz documentele electronice sunt în același timp: tipărituri, filme, fonograme sau video.

↳ *volum mare de date*

↳ *manipulare relativ ușoară*

↳ *reproducere fidelă a originalului*

↳ *legături*. Documentele electronice sunt structurate astfel încât oferă legături (hypertext) în interiorul acestuia, între documente, între serii și în interior, între colecții.

↳ *distribuție informatizată*. Aspectele legate de împrumut și restituire își pierd înțelesul inițial.

În acest sens serviciile informaționale care sunt dedicate anumitor domenii specifice și interese profesionale sunt cele ce pot oferi răspunsuri la problemele ridicate de utilizatori. Explozia informațională cu care se confruntă atât omul de rând cât și specialistul, face dificilă manevrarea informației fără noile echipamente folosite pentru înmagazinarea și regăsirea acesteia. A devenit practic imposibil pentru biblioteci să posede toate informațiile înmagazinate în diverse documente. Într-adevăr s-a estimat că totalul cunoștințelor umane se dublează la fiecare 5 ani (Mantis J., *The Wired Society*, Prentice Hall). Pentru eliminarea acestor bariere s-a constituit o rețea informațională. În accepțiunea modernă, termenul de "serviciu informațional" acoperă structuri bazate pe utilizarea computerului care oferă informații

pertinente, la cererile utilizatorului. Există două tipuri de in-put-uri în cadrul acestor sisteme:

↳ date înmagazinate, anticipând cererile utilizatorilor;

↳ răspunsurile la acestea.

Acestea pot fi stocate ca: adnotări sau referate ale documentelor originale, microformate, grafice etc.

Serviciul informațional, poate fi oferit pe plan local (LAN) sau cu ajutorul rețelilor de telecomunicații (WAN) din orice loc unde există o bază de date disponibilă.

Principala funcție a acestuia este, deci, aceea de a regăsi documentele și datele cerute de utilizatori. În primul caz, rolul serviciului este de a localiza o copie a documentului și a o livra beneficiarului (serviciul de regăsire a documentelor). Însă de cele mai multe ori întrebările sunt îndreptate spre cererea de informații conținute în aceste documente. Pentru a răspunde acestora, referința trebuie făcută digital și ulterior accesată prin metode specifice noilor tehnologii informaționale. Recent, microformatele au fost combinate cu indexarea computerizată și cu tehnicile de regăsire pentru a veni în ajutorul beneficiarilor. Rezultatul a fost faptul că s-a putut localiza și prezenta o mulțime de documente și informații referitoare la o singură cerere doar în câteva secunde. Pe ecranul monitorului, informația microfilmată poate fi combinată cu text tipărit sau grafică, obținându-se în final un document nou, format din părțile deja existente. În vederea unor rezultate din ce în ce mai bune, principalele strategii ale bibliotecilor trebuie reevaluate.

În domeniul achizițiilor se vor identifica și analiza adevăratele cerințe care să fie relevante pentru misiunea și scopul bibliotecii. În acest sens este de dorit un contact cât mai apropiat cu cercetătorii care au creat și diseminat materialele respective. Evaluarea calității materialului va lua destul timp înainte de formarea noului document electronic, stabilindu-se un sistem de identificare și control al legăturilor în/între publicații electronice.

Controlul bibliografic – găsirea unui model de descriere și organizare care să facă eficientă, logic și fizic, regăsirea informației. În

acest sens trebuie adoptate și respectate anumite reguli de catalogare, specifice acestor noi tipuri de documente.

Accesul la informații al utilizatorilor trebuie asigurat cu ajutorul unor sisteme care să poată interacționa cu cele ale beneficiarilor și care să facă posibilă manipularea informației.

Pregătirea personalului. În epoca actuală biblioteca joacă din ce în ce mai mult rolul unei organizații care ajută la educarea și pregătirea personalului, dar și a beneficiarilor. Din punct de vedere managerial noile componente ale vieții unei biblioteci moderne sunt:

- ↳ utilizatorii (indivizi și organizații);
- ↳ rezultate (infrastructura bazată pe ele);
- ↳ aplicațiile (combinația dintre utilizator și tehnologia informațională).

Aceste trei componente sunt legate între ele de fluxul informațional. Există patru motive pentru folosirea unor noi tipuri de documente care ajută la implementarea unui management nou în ceea ce privește tehnologia informațiilor:

- ↳ *obținerea unui avantaj competitiv;*
- ↳ *îmbunătățirea productivității și performanțelor;*
- ↳ *facilitarea noilor moduri în ceea ce privește managementul;*
- ↳ *dezvoltarea de noi servicii.*

Viitorul bibliotecilor va avea în vedere atât disponibilitatea informațiilor cât și calitatea acestora. Pentru ca bibliotecile să nu-și piardă rolul de leader printre furnizorii de informații, trebuie să se concentreze asupra calității serviciilor și informațiilor oferite clienților prin exploatarea tehnologiei de ultimă oră.

asist. univ. Erich Agnes
Universitatea "Valahia" Târgoviște

CENTRUL DE INFORMARE COMUNITARĂ - UN MOD DE ABORDARE

De la înființarea sa, biblioteca publică a fost permanent raportată la colectivitatea ale cărei interese de informare și documentare le servește și pentru care a fost de altfel creată. Se impune precizarea unor termeni și anume a celor de "comunitate" și de "public (ă)", pentru înțelegerea demersului bibliotecii în societate și în special în colectivitatea în care-și desfășoară activitatea.

Definiția dată noțiunii de "comunitate" în "Dicționarul explicativ al limbii române" (București, Editura Academiei, 1975) include printre alte interpretări pe cea de "grup de oameni cu interese, credințe sau norme de viață comune; totalitatea locuitorilor unei localități, unei țări etc." (pag. 180). Totodată se stabilește termenul de "publică" aplicat unei instituții ce o caracterizează pe aceasta că: "aparține unei colectivități umane sau provine de la asemenea colectivitate, care privește pe toți, la care participă toți" (DEX, pag. 758). Fiind o instituție culturală, cu puternice valențe

tradiționale, rolul ei în societatea sfârșitului de mileniu crește, deși posibilitățile educației permanente ale oamenilor s-au diversificat, prin apariția unor noi instituții, ce folosesc multiple mijloace moderne de comunicare. Dinamismul contemporan al realității socio-culturale impune bibliotecii delimitarea în raporturile cu celelalte instituții și mijloace cultural-educative, valorificarea pleneră a principalului atribut al său, de conservare și transmitere în timp a documentelor grafice, dar și audio-vizuale, în forma lor primară. Suntem confrunțați deci, cu realități socio-culturale și psiho-sociale, care ne impun o delimitare clară a raporturilor cu colectivitatea (într-o dinamică permanentă), o adaptare a demersului nostru, prin diversificarea serviciilor (nu numai culturale, ci mai ales informaționale), avându-se în vedere faptul că de la înființarea ei, biblioteca publică este prin excelență deținătoarea documentelor primare. Aceasta o particularizează în contextul celorlaltor instituții culturale și sisteme informaționale. Colectivitatea în mijlocul căreia își desfășoară activitatea biblioteca publică este un organism dinamic, social, ce o influențează și este

influențată permanent în mod pozitiv sau negativ. Ponderea acestui raport este dată de o serie de posibilități de ordin economic, social, cultural, de care dispune colectivitatea, delimitată teritorial, sau societatea în general la un moment dat. Ele se materializează în relația bibliotecă-utilizator sau carte (document)-utilizator. Devine deci, din ce în ce mai necesară activitatea de grupare și structurare a întregului potențial informațional al bibliotecii, într-un adevărat centru de informare al comunității în care aceasta se află. Ce este și cum se concepe un astfel de centru, raportat la posibilitățile umane, materiale și financiare de care dispunem în prezent și mai ales care sunt perspectivele? Cum se realizează în fapt funcția de organizator și furnizor de informație pentru comunitate?

Un centru de informare comunitară trebuie să reflecte interese prezente sau posibile ale utilizatorilor, ce trebuiesc luate în considerare. Acest proiect va fi abordat din perspectiva unei gândiri organizatorice în legătură cu totalitatea materialelor documentare, totalitatea informațiilor privitoare la județul Dâmbovița, la valorificarea lor cu ajutorul unor specialiști și la punerea lor în circulație. Centrul de Informare Comunitară își propune să cerceteze, să semnaleze, să descrie și să plaseze documente/informații, în scopul constituirii unor baze de date care să faciliteze munca intelectuală nu doar la nivelul indivizilor, ci ca o formă de organizare a întregii cunoașteri, ce face accesibile rezultatele activității intelectuale.

Funcțiile Centrului de Informare Comunitară:

- *cercetarea literaturii* – un proces de căutare într-o anumită colecție de documente (în sens larg documente) care se desfășoară pentru a identifica acele documente ce tratează un anumit subiect (județul Dâmbovița);
- *identificarea* (depistarea documentelor) în colecțiile bibliotecii;
- *organizarea și controlul literaturii* prin intermediul unor tehnici de catalogare, indexare, referare (prelucrarea analitică și sintetică a informațiilor fixate în documente);
- *înmagazinarea de lungă durată* a informațiilor în sisteme de regăsire care să

permită identificarea rapidă, exhaustivă și multilaterală a informațiilor necesare;

- *utilizarea de criterii de regăsire* a datelor prin definirea unor chei de căutare și acces la informația dorită;
- *activitatea de prezentare și diseminare* (distribuție secundară) a publicațiilor și informațiilor despre publicații, precum și o gamă de servicii (cercetările retrospective, servicii de referință)

De asemenea, Centrul de Informare Comunitară se preocupă de informarea curentă, continuă, ce valorifică informația publică după un anumit profil de interes. Un astfel de serviciu va fi interesant pentru firme în special, în relație cu produsele, exportul și schimbarea condițiilor pieții. De asemenea, serviciul poate fi de o mare importanță cercetătorilor, profesorilor, politicienilor și celor din administrație, cu condiția să funcționeze corect.

Activitatea acestuia se poate rezuma la:

- *serviciul de informare curentă* (noi standarde, produse din diverse ramuri);
- *informații* (liste de articole importante, comentate și adnotate etc.). Informația cu valoare adăugată este o altă zonă în care serviciile tradiționale ale bibliotecii publice se extind, deoarece ea presupune interpretări și comparații între diverse surse. Acest fapt cere asistență de specialitate;
- *selecție de legături* (spre situri Web, pentru a satisface diversitatea nevoilor de informare locală).

Un alt aspect al problematicii este conceperea modernă a *bibliografiei locale*, ca segment distinct, dar înglobat în activitatea unui centru de informare comunitară locală. El constă în primul rând în depistarea, înregistrarea și sistematizarea informațiilor, eventual chiar a documentelor, dacă este posibil, în vederea folosirii în procesul de informare, cercetare, documentare. Ne referim în mod expres la cele vizând viața social-politică, economică a comunității, retrospectiv, curent și prospectiv. Bibliografia locală devine astfel o verigă importantă, determinantă în realizarea demersului nostru și anume circulația informației, satisfacerea necesităților informaționale și de grup ale membrilor colectivității.

Primul și cel mai important pas îl constituie întregirea bazei documentare pe care o posedăm prin *crearea depozitului de tipărituri locale*. Această activitate, desfășurată permanent, are atât un caracter curent cât și retrospectiv. Aici

am inclus pe lângă documentele primare tradiționale, afișe, reclame, foi volante, pliante și alte tipărituri de acest gen, cu funcții informative limitate în contemporaneitate, dar cărora timpul le dă o valoare documentară importantă. O atenție deosebită am acordat personalităților literare care s-au născut sau au creat o bună parte a vieții în perimetrul târgoviștean de cultură.

În continuare ne preocupăm cercetarea altor tipuri de documente:

↳ *carte vechi tipărită la Târgoviște*, monografiile referitoare la tipografiile târgoviștene și tipografi care au activat la Târgoviște;

↳ *„așa numitele arhive ale personalităților“;*

- manuscrise aparținând unor personalități locale;

- fondul de corespondență;

- autografe de la mari personalități locale.

↳ *fondurile scriitorilor dâmbovițeni* (crearea activă a fondului de documente)

↳ *producția editorială și extraeditorială locală*

- edituri dâmbovițene;

- publicații ale acestor edituri, alți agenți producători de documente.

↳ *fondul de stampe* (iconografie imprimată, gravuri) aparținând unor creatori locali sau înfățișând aspecte ale spațiului dâmbovițean

↳ *colecții de ex-librisuri*, creații ale unor artiști locali

↳ *afișajul ca element artistic.*

↳ *microfilme* ale tuturor periodicelor apărute de-a lungul anilor începând cu 1878 (anul nașterii primului ziar târgoviștean) până în 1950

↳ baza de date va conține și *notițele bibliografice ale fonogramelor și documentelor audio-vizuale* intrate în departamentul de fonotecă și audio-vizual (discuri, casete audio, casete video, benzi-audio, cu înregistrări ale unor compozitori, poeți dâmbovițeni, etc.)

În conceperea și transpunerea în practică a ideii de „bancă de date”, a rolului acesteia în viața economico-socială a județului, a evoluției acesteia în timp, biblioteca noastră a ținut cont și de faptul că nu este singurul posesor și depozitar al documentelor primare sub formă scrisă. A fost imperios necesară o preocupare continuă pentru cercetarea prin cooperare a fondurilor Complexului Muzeal Național „Curtea Domnească” Târgoviște, a filialei județene a Arhivelor Statului, a altor biblioteci din județ și din țară. Aceasta a dus la o mai bună structurare a bazei noastre de date, la un schimb benefic de informații cu instituțiile mai sus menționate, precum și cu alți creatori de surse informaționale din cadrul colectivității.

Loredana Spînu

Victor Petrescu

DESPRE AUTOMATIZAREA BIBLIOTECILOR

In prezent se folosesc pe scară largă sisteme automatizate integrate de bibliotecă care pot să urmărească un document de la decizia de achiziție, elaborarea comenzii, primire, recepție și plată până când este așezat la raft și pregătit pentru utilizare.

Există pe piață sisteme de bibliotecă pentru biblioteci de toate dimensiunile, la prețuri diferite și care oferă facilități diferite.

În orice sistem automatizat sunt implicate trei mari componente:

hardware-ul sau echipamentul, software-ul sau programele și datele sau informațiile pe care hardware-ul și software-ul le procesează, stochează, disponibilizează.

1. Hardware-ul reprezintă: *„termenul generic utilizat pentru denumirea tuturor componentelor fizice care alcătuiesc un calculator, un echipament, o configurație de echipamente cu excepția programelor”.*

Componentele hardware pot fi împărțite în două grupe:

↳ calculatorul

↳ echipamentele periferice

Calculatoarele au avut și au o evoluție extraordinară: de la calculatoarele de mari dimensiuni, minicalculatoare, microcalculatoare s-a ajuns la calculatoare personale (PC-uri) deosebit de performante și la prețuri accesibile.

William Saffady distinge trei grupe de echipamente periferice:

☐ *periferice de intrare*: echipamentele ce recunosc vocea; tehnologiile de scanare; tastatura ca echipament propriu-zis de intrare dar și ca intermediar pentru echipamentele de stocare; instrumentele specifice pentru aplicații științifice.

☐ *periferice de ieșire*: dispozitive audio; dispozitive ce folosesc hârtia; terminalul; microformatul.

☐ *periferice auxiliare de stocare și periferice media*: banda magnetică - discheta; CD-ROM; etc.

În sistemele automatizate integrate de bibliotecă echipamentele sunt conectate între ele formând rețele locale. Aceste rețele pot fi de două categorii:

☐ PC-uri interconectate într-o rețea locală care dispune de un server puternic.

☐ Terminale conectate la un calculator puternic care dispune de funcții de lucru în rețea. În cazul conectării în rețele, componenta hardware include și echipamentul specific acestora (modemuri, routere, echipamente pentru conectarea la rețele metropolitane și rețele de lungă distanță).

2. Software-ul reprezintă termenul generic utilizat pentru denumirea unui "ansamblu de programe destinat utilizării de către calculator. Programele sunt furnizate pe suport de informație specifici (disc flexibil, banda magnetică etc.) și sunt însoțite de documentația necesară instalării și folosirii lor".

Programul reprezintă o succesiune predefinită de instrucțiuni ce determină calculatorul să execute anumite operații. În informatică se face distincție între software de bază (ce controlează funcționarea calculatorului) și software de aplicație (program destinat unei anumite activități).

3. Datele și informațiile reprezintă o componentă esențială a unui sistem automatizat. Prelucrarea datelor și a informațiilor constituie motivul existenței

acestui. Prelucrarea datelor reprezintă: "o secvență de operații prin care se manipulează date, efectuată de un sistem de calcul în acord cu o anumită procedură stabilită anterior".

Prelucrarea informațiilor reprezintă: "ansamblul proceselor care se execută pe fluxul informație-dată-informație".

În procesul de prelucrare a informațiilor se parcurg mai multe etape: colectarea informațiilor; introducerea acestora în sistemul de calcul; prelucrarea propriu-zisă a datelor; stocarea; disponibilizarea informațiilor.

Sistemele pe care le oferă astăzi furnizorii specializați în produse de bibliotecă includ cele mai evoluat și diversificate componente hardware și software capabile să răspundă celor mai sofisticate solicitări.

Modalitățile de realizare a unui sistem automatizat de bibliotecă sunt:

Prin dezvoltarea internă, prin efortul propriu al bibliotecii. Această metodă necesită timp și experiență din partea personalului și nu este întotdeauna cea mai puțin costisitoare. În general, bibliotecile mari și bogate își pot permite această metodă. În prealabil, trebuie să existe un plan de implementare bine documentat care să includă și experiența altor biblioteci și care să aibă în vedere asigurarea compatibilității cu alte sisteme, astfel încât cele dezvoltate intern să fie accesibile utilizatorilor aflați la distanță.

Dacă se ia decizia de cumpărare a unui sistem se poate opta pentru una din următoarele variante:

Sisteme de cheie. Într-o asemenea situație, hardware-ul, software-ul, instalarea, instruirea personalului, documentația și asistența pentru hardware și software sunt furnizate de un singur producător.

Pe toată perioada de garanție, producătorul își asumă responsabilitatea pentru toate aspectele legate de performanța sistemului (siguranța echipamentului în exploatare, capacitatea de răspuns a sistemului, funcționarea și dezvoltarea software-ului etc.)

O bibliotecă care a achiziționat un sistem la cheie nu are nevoie să angajeze analiști de sistem, programatori sau specialiști în operare pe calculator. Funcționarea sistemului (în perioada de garanție) este asigurată de personalul de bază sub îndrumarea personalului din partea firmei producătoare care are obligația de a asigura asistență în legătură cu echipamentele și pachetele de programe. Totuși, este necesar ca bibliotecă să aibă cel puțin o persoană care să fie coordonată

al sistemului și o persoană de legătură cu compania care furnizează sistemul.

Achiziționarea software-ului de la o firmă iar a hardware-ului de la altă firmă.

Furnizorii de pachete de programe oferă servicii similare serviciilor realizate de furnizorii de sisteme de cheie dar numai în legătură cu software-ul. Firmele furnizează software, documentare, instruirea personalului, asistență legată de software și de dezvoltarea lui. Aceste firme asigură asistență în selecția echipamentelor și în stabilirea configurației, dar nu oferă, de obicei, garanții legate de performanța sistemului chiar dacă a fost proiectat și instalat în acord cu consultanța oferită. Este obligația bibliotecii să se asigure că software-ul și hardware-ul sunt compatibile.

În procesul de informatizare a bibliotecilor se disting patru etape:

➤ informatizarea activităților proprii ale fiecărei biblioteci (de la achiziție până la accesul publicului online la baza de date)

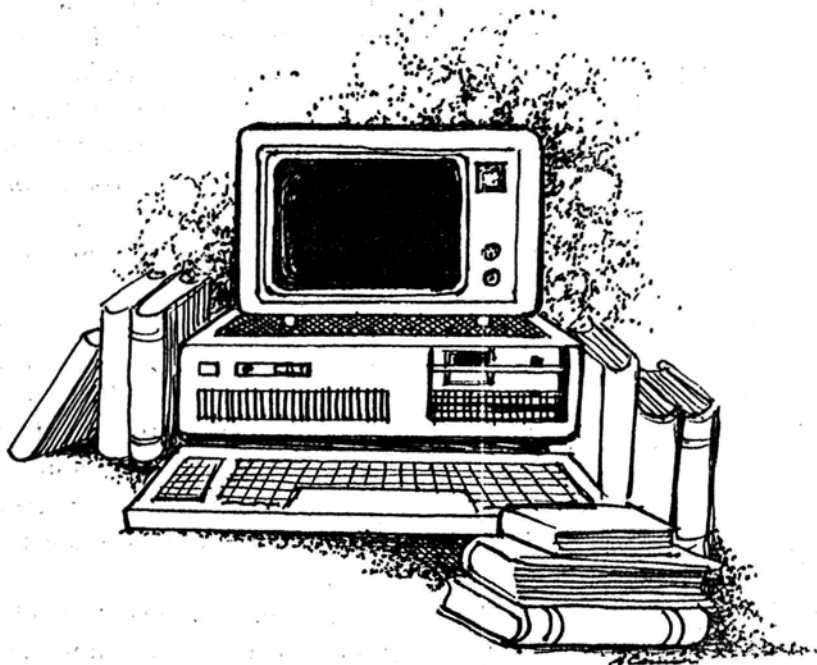
➤ interconectarea bibliotecilor din aceeași rețea – crearea unui sistem de informare la nivelul rețelelor de biblioteci

➤ interconectarea rețelelor de biblioteci și a altor categorii de rețele de informare-crearea Sistemului Național de Informare

➤ integrarea bibliotecilor în sistemele internaționale existente în domeniu, prin intermediul rețelelor automatizate de comunicații de date

Fără îndoială, informatizarea oferă bibliotecilor posibilități nelimitate de dezvoltare. Viitorul va aparține bibliotecilor integrate în sisteme naționale și internaționale de informare, deci acelor biblioteci care oferă posibilități nelimitate de informare și produse informaționale cât mai diferite și cât mai sofisticate. A apărut și câștigă teren, alături de *biblioteconomia tradițională* (a achiziției de documente), *biblioteconomia fără documente*.

Elena Târșiman
Universitatea București

Activitatea de animație culturală – o nouă dimensiune

In excelentul “Ghid de biblioteconomie” al Brigittei Richter, un capitol distinct se intitulază “Biblioteca și publicul ei”. Autoarea afirmă că “ imaginea bibliotecii izolate, ca serviciu elitist și confidențial, închis în sine, egoist în conservarea patrimoniului de valoare, fără legătură cu preocupările marelui public, este un clișeu depășit”. Constatând creșterea aproape spectaculoasă a impactului bibliotecilor asupra publicului pe plan local dar și pe plan național, Brigitte Richter observă că există două tipuri de metode de apropiere a publicului de bibliotecă: unele tradiționale (ce vizează mai buna informare cu privire la fonduri, servicii, utilizare) și altele noi, “înglobate sub termenul de animație, care plasează biblioteca chiar în centrul vieții culturale locale, în care cartea este uneori tema privilegiată a unei activități, iar câteodată un element integrat într-un ansamblu de activități culturale.”

Un prim element în organizarea activității de animație este, conform standardelor actuale, *informarea utilizatorilor*. Ea a existat dintotdeauna în biblioteci, dar, cum afirmă Brigitte Richter, “difuză și neorganizată”. Având de a face cu un public nou, bibliotecarii de azi trebuie să treacă de la “informarea tradițională la informarea personalizată”. Serviciile de informare trebuie mai bine adaptate.

Se consideră că acțiunile bibliotecii, pentru informarea cititorilor, tind spre patru tipuri de importanță egală:

1. Publicul trebuie să știe cât mai multe lucruri despre bibliotecă și serviciile ei. O asemenea informare implică o bună mediatizare și o publicitate specifică, dinamică, folosindu-se toate oportunitățile.

2. Bibliotecarii trebuie să cunoască perfect nevoile diferitelor categorii de utilizatori, stabilite pe baza unor studii și anchete. Ei trebuie să asigure accesul în spațiile și la documentele bibliotecii, în mod personalizat.

3. Biblioteca va organiza servicii de informare complexă, nu numai referitoare la colecții (cataloge, bibliografii, baze de

date), ci și la tot ce privește viața comunitară, educația, cultura, piața muncii.

4. Biblioteca trebuie să constituie instrumente proprii care să servească utilizatorilor la informare. Asemenea instrumente sunt publicațiile de informare despre bibliotecă și despre acele aspecte ale vieții cotidiene care interesează categoriile dominante de utilizatori.

În noua concepție biblioteconomică activitatea de animație ocupă un loc dintre cele mai importante. Una din componentele acesteia este *publicitatea*. Aceasta vizează atât publicul utilizator, cât și pe cel potențial, sau non-publicul.

Stăruie prejudecata că publicitatea ține de domeniul activităților comerciale. Excedați de agresiunea acestei publicități, bibliotecarii ezită să recurgă la asemenea ofensivă. Ei se feresc, pe de altă parte, să trateze cartea ca pe un obiect de consum.

Publicitatea are însă ca scop, în acest caz, informarea și nu un interes comercial oarecare. Ea este destinată să comunice publicului ceea ce el trebuie să știe despre existența bibliotecii, colecțiile, serviciile, acțiunile ei culturale.

Cea mai simplă și mai puțin costisitoare dintre modalitățile publicitare este difuzarea foilor volante realizate în biblioteci și conținând: adresa instituției, orarul, serviciile. Ea indică, eventual, pe un plan sumar al localității, așezarea localului bibliotecii. Distribuită în instituțiile de învățământ și în serviciile publice, ori în cutiile poștale particulare, o asemenea foaie volantă semnalează, mai ales non-publicului, o posibilitate de informare și loisir pe care acesta, eventual, o ignoră.

Pliantul publicitar care conține aceleași informații, dar mai detaliate, cu imagini atractive, se distribuie la fel, dar este mai costisitor. Aspectul lui grafic și formularea cu putere de impact a textelor contribuie considerabil la atragerea publicului în propriul interes, către sursele de informare, formare și loisir oferite de bibliotecă.

Și mai ofensive sunt afișele pentru diferitele manifestări culturale organizate în bibliotecă. Ele trebuie să conțină, cu caractere de literă foarte vizibile, adresa și orarul bibliotecii, pentru ca în acest fel să fie reținute. Mai efemer, întrucât este legat de un eveniment, afișul are totuși un efect psihologic mai puternic.

Se consideră eficiente și pungile de plastic sau de hârtie pentru discuri, imprimate cu însemnele și adresa bibliotecii, cu imaginea clădirii ei sau cu alte elemente reprezentative.

Un alt mijloc recomandat pentru publicitatea bibliotecii este apelul la presa locală. Biblioteca se poate adresa, cu o anumită frecvență, presei locale scrise și audio-vizuale, pentru a-și semnala acțiunile și evenimentele, serviciile și înnoirile.

Bibliotecarii pot redacta ei înșiși informări și articole, sau pot invita ziariști la manifestările pe care le organizează. În afara avantajului unei difuzări largi, recurgerea la serviciile presei locale îl mai are și pe acela al gratuității.

În afara proiecției sale în exterior și a promovării în conștiința comunității, biblioteca trebuie să asigure o bună informare internă. Se recomandă ca ea să expună, chiar de la intrare, un plan de orientare clar, care să permită utilizatorului să localizeze singur spațiile de lectură care îl interesează și celelalte servicii destinate lui. Foarte util este și ghidul cititorului, publicație sub formă de foaie volantă, pliant sau broșură, în funcție de mărimea bibliotecii. Pe cât posibil, forma lui trebuie să fie atrăgătoare, iar finanțarea tipăririi poate fi asigurată prin inserarea unor reclame.

Ghidul trebuie să conțină strictul necesar în materie de informații, fără a fi supraîncărcat cu explicații inutile. Este esențial ca el să cuprindă date despre: adresa bibliotecii și a filialelor sau sucursalelor ei, orarul de funcționare, formalități de înscriere și regulamentul, serviciile oferite, lista activităților permanente (cluburi ale cititorilor, lecturi pentru copii, audiții ș.a.).

Dacă în privința foilor volante și a ghidurilor fiecare bibliotecă adoptă o formulă convenabilă și găsește resurse financiare din buget sau reclame ori sponsorizări, pentru afișe este recomandabil exemplul francez. Asociația Bibliotecarilor tipărește afișe tip, cu spații ce pot fi completate de fiecare bibliotecă.

Specialiștii în activitatea de animație recomandă o "politică de prezență" a bibliotecilor în viața comunitară. Ei sunt la curent cu tot ce înseamnă eveniment cultural în localitate sau la nivel regional și național, îi informează și pe utilizatori și îi stimulează să participe la manifestările locale. În acest scop

biblioteca trebuie să se asocieze cu organizațiile cu profil cultural din localitate, oferindu-le, eventual, găzduire pentru unele reuniuni. Acțiunea culturală a bibliotecii face legătura între carte și public, provocând o anumită emulație. Prima țintă este publicul în formare, care reprezintă publicul viitor al bibliotecii. Prin acțiuni de tipul "Ora de povești", prin spectacole de marionete sau mici piese de teatru jucate de și pentru copii, prin concursuri, expoziții, copiii sunt atrași în spațiul bibliotecii, familiarizați cu universul cărților, obișnuiți cu lectura, sensibilizați la valorile estetice, stimulându-li-se curiozitatea intelectuală, esențială pentru o evoluție ulterioară a inteligenței.

În capitolul consacrat animației în "Ghidul de biblioteconomie" al Brigitei Richter se stabilesc următoarele obiective ale unui bun *proiect de animație*.

- să releve cititorului și alte nevoi intelectuale decât cele legate de difuzarea cărții (informare generală, participarea la viața culturală a comunității, schimbul de idei);
- să asigure prezența pedagogică a bibliotecii, accentuând rolul ei formator;
- să cuprindă în acțiunile bibliotecii elevi, studenți, reprezentanți ai unor asociații culturale, alte persoane benevole;
- să asigure legătura dintre carte și "corpul social";
- să asigure noi modalități de acces la carte, înlăturând, pe cât posibil, obstacolele sociale, economice și culturale din fața lecturii.

În bibliotecile românești acest gen de activitate s-a desfășurat întotdeauna, încă de la înființarea fiecăreia dintre ele. Procedând intuitiv, fără un ghid sau un manual special, bibliotecarii, animați de voința de a-și îndeplini misiunea culturală complexă, au organizat, de-a lungul multor decenii, toate formele de acțiune, îndeosebi pentru copii și tineri. Începând cu bibliotecile societăților de lectură feminine, profesionale, studentești ș.a., de la finele secolului al XIX-lea, până la bibliotecile județene, municipale și orașenești de la sfârșitul secolului XX, activitatea de animație a depins întotdeauna de felul și măsura în care bibliotecarii i-au conștientizat importanța și au știut să se implice. Este cel mai "personalizat" și cel mai puțin "tehnic" dintre toate demersurile profesionale, capabil să ofere satisfacție imediată și pe termen lung.

La Târgoviște, oraș cu vechi tradiții în domeniul lecturii publice, înconjurat de localități în care au funcționat din secolul trecut biblioteci și

societăți de lectură, activitatea de animație, desfășurată în prezent mai ales de Biblioteca Județeană, ilustrează, prin dinamism,

varietate, arie de cuprindere și calitate o frumoasă continuare a moștenirii și o promițătoare deschidere spre modernitate.

Conf.univ. dr. Sultana Craia
Universitatea "Valahia" Târgoviște

Aspecte privind CÂMPUL AUTOR in programul TINLIB

Alături de titlurile lucrărilor, numelor autorilor, fiind elemente care sunt menționate în majoritatea covârșitoare a solicitărilor formulate de publicul nostru cititor, în mod firesc, odată cu începerea asimilării noțiunilor de utilizare și catalogare TINLIB, le-am acordat o importanță deosebită prin modul de completare a câmpului Autor al înregistrărilor din bazele noastre de date.

Astfel, în cazul lucrărilor cu doi sau trei autori, se recomandă completarea câmpului Autor cu vedeta de nume al primului dintre autori, folosind majusculele, vedetele pentru al doilea, respectiv al treilea autor (acolo unde este cazul) urmând să fie înscrise în câmpul repetitiv Editor, tot cu majuscule, subcâmpurile funcției adiacente, rămânând necompletate.

Nu este convenabilă oscilația scrierii vedetelor de autor când cu caractere normale, când cu majuscule.

La sugestia furnizorilor programului am optat pentru următorul mod de completare a câmpului Autor, care ni s-a părut a fi adecvat cerințelor noastre.

1. În situația lucrărilor cu doi sau trei autori, am introdus fiecare vedetă de nume de autor în câmpul repetitiv autor, evitând astfel denaturarea responsabilității autorilor doi și trei față de volum.

Am optat de asemenea pentru scrierea vedetelor cu majuscule. Odată stabilit acest mod de completare, în toate înregistrările pe care le-am deschis pentru creare, actualizare sau consultare, am operat transpunerea numelor care erau înscrise cu caractere normale în cea cu majuscule. Acest lucru s-a făcut prin intermediul ferestrei de validare atașate câmpului Autor, fie inserând o poziție nouă (cu INS, când numele nu figura în lista de validare) fie, în situația în care numele a existat în listă, dar scris cu caractere normale, s-a intervenit cu Home, s-a modificat scrierea

lui, s-a salvat în forma nou obținută și apoi s-a copiat cu END – ESC în Câmpul Autor.

În măsura timpului disponibil, am intervenit pe listele de autori pentru uniformizarea retroactivă a acestora.

2. La lucrările cu mai mult de trei autori completăm câmpul repetitiv Editor cu fiecare dintre vedetele de autor respectiv, indiferent de numărul lor, cu majuscule.

Intrând în intimitatea înregistrărilor din lista de autori voi prezenta în continuare câteva concluzii care s-au conturat în urma experienței acumulate în utilizarea programului TINLIB.

Pentru realizarea de trimiteri încrucișate, realizate în cataloagele tradiționale prin fișe de tipul "vezi și ...", ni s-a părut ideală folosirea câmpului *Cunoscut ca*.

Exemple:

1. Pentru cazul:

ION BARBU vom avea:

Numele: BARBU, ION

Cunoscut ca: BARBILIAN, DAN

Sau

Nume: BARBILIAN, DAN

Cunoscut ca: BARBU, ION

Autor al:

Carte:

Editor al:

Carte:

2. Aceeași situație pentru:

Nume: PLOSCARU, IOAN
(pentru opera poetică)

Cunoscut ca: ANDREI, IOAN
(pentru opera cu caracter religios)

În concluzie, utilizăm câmpul *Cunoscut ca*: în situațiile în care un autor s-a manifestat în două domenii distincte, marcate de semnături distincte, cu aceeași valoare de identificare.

Un alt câmp al înregistrărilor din lista de Autori/Editori mai frecvent utilizat din el este cel de Formă nepreferată. Acesta este optim pentru pseudonime ocazionale, forme mai puțin uzuale ale numelui sau chiar pentru numele real, atunci

când a fost posibil să-l identificăm la autorii consacrați sub pseudonim, cum ar fi:

Numele: Arghezi, Tudor

Formă nepreferată: Theodorescu, Ion
sau

Nume: Blandiana, Ana

Formă nepreferată: Coman, Otilia

Am considerat important și acest aspect deoarece face posibilă obținerea, în timp, a unui minidicționar de pseudonime înglobat în bazele de date.

În cazul numelor autorilor slavi, am optat pentru folosirea în câmpul Nume a formei consacrate în limba română și consfințite de Dicționarul enciclopedic. Am considerat că aceasta corespunde orizontului de căutare al publicului cititor.

Numele compuse sunt introduse așa cum sunt ele consacrate, renunțând la combinația de back slash-uri care am considerat că îngreunează căutarea. Dat fiind faptul că autorul este căutat în listă prin introducerea primelor caractere ale numelui, între o regăsire ce necesită cunoașterea unor

convenții suplimentare și perturbarea ordinii listei de autori, al doilea rău ni s-a părut a fi mai mic.

Considerăm că este bine ca bazele de date ce conțin nume de Autori/Editori să fie permanente întreținute, pentru a le asigura o cât mai mare corectitudine. Astfel, nu este suficient să constatăm că un anumit nume figurează în lista din fereastra de validare și să-l copiem în Câmpul Autor. Se impune mai multă prudență, mai ales la numele comune, unde putem avea surpriza să constatăm că avem de-a face cu autori distincți înglobați sub același nume.

Toate aceste precauții sunt binevenite deoarece asigură "din mers" o permanentă actualizare a bazei de date.

Nu pot încheia înainte de a semnala cât de utilă ar fi realizarea de către Biblioteca Națională a unei liste de autori colectivi care, odată introdusă în TINLIB, ar asigura un plus de uniformitate în realizarea bazelor de date de către diverși utilizatori, mai ales acum, când se fac simțite eforturile de stabilire de norme unitare de catalogare pe calculator.

Cristina Ocineanu Papoe,

Biblioteca Județeană

"Ion Heliade Rădulescu" Dâmbovița

CONSIDERATII PRIVIND RAPORTUL BIBLIOTECA PUBLICA - COMUNITATE

Definiția dată noțiunii de comunitate în "Dicționarul explicativ al limbii române" (București, Editura Academiei, 1975) include printre alte interpretări pe cea de "grup de oameni cu interese, credințe sau norme de viață comune; totalitatea locuitorilor unei localități, al unei țări etc." (pag. 180). Totodată se precizează termenul de *publică* aplicat unei instituții ce o caracterizează pe aceasta că: "aparține unei colectivități umane sau provine de la o asemenea colectivitate, care privește pe toți, la care participă toți" (DEX, pag. 758).

Privită prin această prismă se deduce că biblioteca a fost creată, ca instituție socială și culturală, pentru a satisface în primul rând cerințele de lectură ale membrilor colectivității. E necesar deci să cunoaștem, să cercetăm sistematic aceste cerințe, concordante cu categoriile socio-profesionale

și de vârstă ale utilizatorilor, cu dinamica vieții membrilor acestora în general.

Biblioteca este un organism, o instituție deschisă tuturor, care trebuie permanent să sesizeze unele disfuncționalități între modul cum sunt satisfăcute nevoile de lectură (de grup sau individuale ale utilizatorilor), dinamica acestora reflectându-se în toate circuitele funcționale ale instituției, în comportamentul membrilor colectivității care apelează la serviciile sale. De aceea, o preocupare majoră în strategia stabilită la anumite intervale de timp este aceea de a echilibra, pe cât posibil, cererea informațională a utilizatorilor (de cultură, educare, instruire, divertisment ș.a) cu oferta bibliotecii (fondurile de documente). În practica de zi cu zi, se creează unele dezechilibre între acestea, cu influențe majore asupra funcționabilității.

Ele au drept cauze: o structurare greșită a colecțiilor; o lipsă sau întârziere a informației pentru și prin lectură; satisfacerea prioritară a unor

cereri de grup (având aceleași interese și aproximativ aceleași gusturi și capacități intelectuale) în dauna celor singulare ale utilizatorilor, datorate în primul rând problemelor de ordin financiar și administrativ pe care le au bibliotecile publice.

Suntem confrunțați cu realități socio-culturale și psiho-sociale, care ne impun o delimitare clară a raporturilor cu colectivitatea (într-o dinamică permanentă), o adaptare a demersului nostru, prin diversificarea serviciilor (nu numai culturale, ci mai ales informaționale), avându-se în vedere faptul că de la înființarea ei, biblioteca publică este prin excelență deținătoarea documentelor primare. Aceasta o particularizează în contextul celorlalte instituții culturale și sisteme informaționale.

În primul rând ea oferă posibilitatea deplinei libertăți în opțiunile culturale ale utilizatorilor. Acestea sunt în schimbare permanentă, în raport cu vârsta, cultura generală, pregătirea profesională, fiind stabilite de fiecare beneficiar individual sau în grup. Bibliotecarul nu impune, ci doar îndrumă, solicitările venind ca urmare a unor nevoi de studiu, cercetare, calificare profesională, pregătire școlară sau a celor ce anticipează alte preocupări.

Din acest punct de vedere dispunem de o anumită flexibilitate, prin adaptarea la timpul de care dispune utilizatorul, la starea sa psihică, gradul de oboseală sau universul său spiritual. El are oricând posibilitatea de a aprofunda o temă, prin documentele puse la dispoziție, sau de abandonare temporară a acesteia, reluarea necreind nici un impediment.

Biblioteca își realizează dimensiunea sa culturală și prin programele de animație culturală, fiind și un mediator între utilizator (perceput ca un consumator de cultură), document (bunul cultural al bibliotecii) și cei care contribuie la realizarea lui (autor, editor). Aceste activități de animație culturală, nu se concep după metode obligatorii, stabilindu-se un schimb liber de opinii, un dialog permanent între bibliotecă-creator-utilizator, prin reliefaarea rolului important al documentelor primare pe care le deținem.

Se distinge latura educațională a bibliotecii publice, valoarea sa formativă și

informativă. În ultimul timp ea se adresează (spre deosebire de începuturile sale) tuturor categoriilor socio-profesionale ale colectivității și nu numai unei așa zise elite intelectuale, vizând satisfacerea cerințelor de lectură ale acestora. Are impact asupra publicului copil, adult, sau de vârsta a treia, a tuturor categoriilor profesionale, precum și a celor defavorizate social. Serviciile oferite sunt accesibile tuturor, fără constrângeri de vârstă, rasă, religie, naționalitate, limbă, statut social.

Pentru anumite categorii ale populației biblioteca face mai mult decât îndrumarea lecturii și satisfacerea cerințelor de informare. În ceea ce privește vârsta școlară, de exemplu, își corelează demersul cu activitatea de instrucție și educație, fiind o instituție ajutătoare formelor de învățământ de toate gradele. Relația de complementaritate cu acestea, dar și cu mass-media, este foarte importantă.

Ca instituție social-culturală, este în primul rând parte componentă a rețelilor de biblioteci. Relația bibliotecă-rețea-colectivitate, trebuie să funcționeze cât mai bine în scopul realizării principiilor formative și informaționale.

Totodată datorită presiunilor sociale, a cerințelor (într-o permanentă dinamică) utilizatorilor, schimburilor sociale, biblioteca trebuie să-și stabilească și alți parteneri (din sistemul de informare și documentare) pentru a răspunde eficient, operativ cerințelor de lectură. Centre de calcul, edituri și alți creatori de baze de date (utile demersului stabilit, conceperea unui Centru de Informare al Comunității, care să acumuleze date necesare utilizatorilor), sunt priorități ale activității bibliotecare.

Instituție publică (prin adresabilitate și caracterul enciclopedic al colecțiilor sale), biblioteca polarizează permanent interesele de lectură ale tuturor structurilor unei colectivități, mobilă și dinamică, schimbându-și deseori nevoile de informație și perspectivele acesteia, ducând implicit la o continuă mobilitate a demersului întreprins.

Sintetizând, "Manifestul UNESCO pentru biblioteca publică", promovat în 1994 de IFLA, subliniază că: "biblioteca publică, poartă locală de acces la cunoaștere, îndeplinește condițiile fundamentale necesare învățării la toate vârstele vieții, la luarea deciziilor în deplină interdependență și la dezvoltarea culturală a indivizilor și grupurilor sociale"

prof. Victor Petrescu

Medii cărturești la mijlocul secolului al XVI-lea în Muntenia

Deși tiparul este instalat încă din 1508, de către călugărul sârb Macarie la Târgoviște, mai bine de 130 de ani (1508-1640) în Țara Românească nu s-a tipărit nici o carte în limba română, în timp ce în slavonă, un cercetător recent al fenomenului, l-am numit pe Ioan M. Bota, enumeră peste patruzeci de titluri. Situația, oricât de incredibilă astăzi, este totuși de înțeles, căci, datorită rupturii din rândul Bisericii Răsăritului (secolul X – XII), poporul român, așezat la răscrucea tuturor încercărilor, s-a văzut silit să adopte ca limbă de cult limba slavonă, precum și ritualul bizantin, în biserica sa. Astfel, mai bine de 700 de ani poporul nostru s-a rugat într-o limbă care nu era a sa.

Este interesant de observat însă, și avem suficiente mărturii pentru a o afirma răspicat, că în pofida cultului religios slavon dominant, preoți-călugări și chiar înalți ierarhi au început de timpuriu să traducă și să redacteze lucrări în limba poporului – româna. Colegul meu, Traian Vedinaș, în monografia închinată lui Coresi, și apărută acum câțiva ani (1985) vorbește de existența în secolul al XVI-lea, în ținuturile locuite de români, a unui adevărat cult al cărții, ca și a unui mod de comunicare ce, în veacurile următoare, vor prinde sensuri din ce în ce mai convergente specificului românesc.

Personal, consider, pe baza unor lecturi mai mult sau mai puțin recente închinat fenomenului de un Nicolae Iorga, P. P. Panaitescu, G. Ivănescu, Șt. Ciobanu s.a., că despre cultura română se poate vorbi încă înainte de apariția tiparului și redactarea ori traducerea și tipărirea de lucrări în limba română. Este indiscutabil că, pe lângă cultura populară, folclorică, românească, în mănăstiri, schituri și lăcașuri de cult s-a născut o cultură bisericească proprie de sorginte cultă, românească. Mănăstirile sunt, desigur, principalele centre pe lângă care a

apărut și s-a încheșat cultura în limba română. În Muntenia, la Dealu, Govora, Bistrița și Cozia — poate și în alte locuri - în școlile mănăstirești se învăța citirea, scrierea și traducerea cărților sfinte. Copierea manuscriselor și cântarea au fost indeletniciri curente pe lângă mănăstiri. Nicolae Cartoian în *Istoria literaturii române vechi*, lasă să se înțeleagă că viitorii clerici de țară și dieci-pisari deprindeau în școlile mănăstirești doar rudimente de instrucție slavonă, obligați fiind să comunice cu obștea în românește. Este neîndoielnic că în școlile mănăstirești, pe lângă deprinderea scrisului și cititului pe Sfintele Scripturi, se învăța, în ateliere, broderia, pictura, copierea manuscriselor, transcrierea lor și conservarea. Despre activitatea școlilor mănăstirești găsim o mărturie în *Tâlcul Evangheliilor*, tipărit de Coresi în 1564 la Brașov, cu sprijinul bănesc al lui Forro Miklos care scrie în predoslovie: “Greșesc tare acei domni care strică lucrare și biserică bune; sau venitul de în carea iară puteam ținea învățatori buni; greșesc și aceia care strică mănăstirile (ce) întru o vreme au fost bune nu ca acum (perioada propagandei calvine printre români s.n.), ca în eale au fost dascălie și învățăturile; de în mănăstiri au ieșit cărțurari, mari episcopi și popi în orașe și sate”. Am reprodus însemnarea după exemplarul Bibliotecii Academiei Române, cota 285/13 și II/630841. Pe de altă parte, din școlile mănăstirești se recrutau acei scriptori și învățați care redactau actele oficiale în cancelariile domnești, copiau cu sânguință cărți sau erau trimiși de domni să le ofere ori să le cumpere în teritoriul românesc ori în afara lui. Printr-un proces lent, cu o istorie internă nu încă îndeajuns de bine cercetată, exercițiul cărțurăresc al mediilor de limbi sacre (în special cel slavon) devine un travaliu cărțurăresc al unor medii de limbă românească. Slavistul Gheorghe Mihăilă în al său *Dicționar al limbii române vechi* identifică nu mai puțin de 628 de cuvinte românești prezente în manuscrisele slavone, inscripții și texte latine de la mijlocul secolului al XVI-lea. Cercetătorul Ioan M. Bota, de care am mai pomenit, semnaleză, la rândul său, două cărți aparținând unor mănăstiri

din Transilvania în text bilingv, slavon-român, din secolul al XV-lea, însumând 370 de file.

Mediile cărturărești de pe lângă mănăstiri și cancelarii au fost cu siguranță cele care au impus un curent de autohtonizare a scrierii, drept urmare a unor strânse contacte inter-românești și a unor nevoi culturale interne tot mai urgente. Prin schimbul de copiiști, prin migrarea lor dintr-un loc în altul, prin transmiterea meșteșugului din generație în generație, cartea ca manuscris sau tipăritură (mai târziu) s-a constituit, pe tot parcursul secolului al XVI-lea, într-un instrument de difuzare și conservare a ideilor cu care Evul Mediu românesc s-a confruntat.

Cercetătorii mai vechi sau mai noi ai fenomenului descris consideră unanim mediile cărturărești ale secolului al XVI-lea ca fiind "direct răspunzător" de "omogenizarea" *avant la lettre* a limbii literare și menținerea trează a conștiinței de neam a tuturor românilor. Școlile și schiturile românești au contribuit esențial, înainte de apariția tiparului, la coagularea incipientă a unității culturale românești. Din aceste medii au ieșit cărțurari străluciți, autori ai unor cărți esențiale pentru cultura românească: *Cazania* (1643) și *Răspuns la Catehismul calvinesc* ale

lui Varlaam, *Psaltirea pre versuri* și *Viața și petreckerile sfinților* ale mitropolitului Dosoftei (1682), *Didahiile* lui Antim Ivireanul (1714), *Biblia de la București* (1688). Cu atât mai mult, și tocmai de aceea, activitatea tipografică a lui Coresi în capitala Țării Românești, poate fi privită "ca o sinteză a mediilor care au vehiculat cartea și înțelesurile ei". Fiindcă, textul cărții – manuscris sau tipărit – a fost și rămâne, așa cum nota strălucit Luca de Pena în *Litaniile* sale de la mijlocul secolului al XVI-lea, coroana celor înțelepți, dascălul virtuții și lumina sufletului.

prof. Ștefan Ion Ghilimescu

consilier,

Inspectoratul pentru Cultură,

Dâmbovița

Apariția celei de-a doua serii a "CURIERULUI ROMÂNESC"

Primul număr al celui dintâi periodic românesc a apărut la 8 aprilie 1829, sub redacția târgovișteanului Ion Heliade Rădulescu. Din cauza greutăților materiale, publicația își încetase apariția în 1831, fapt resimțit puternic și imediat în mediile culturale românești. La îndemnul și cu sprijinul material al acestor cercuri, reapare la 16 martie 1833.

Reapariția acestei publicații a fost precedată de o programă elaborată și publicată de Ion Heliade Rădulescu la 27 februarie 1833.

Dirjecția Județeană Dâmbovița a Arhivelor Naționale păstrează în depozitele sale programa noii serii a "Curierului Românesc" pe care o publicăm, mai jos, integral, precum și numere (1-3, 24-29, 31-37, 42-44, 47) ale publicației amintite.

Programă la "Curierul Românesc"

Mulți din râvnitorii și îndrumătorii a tot lucru ce privește spre cinstirea și înaintarea nației întristându-se până în suflet de încetarea "Curierului" s-au atins de această pagubă obștească ca de însuși a lor pagubă și n-au încetat a îndemna pe

compatrioții lor a căuta cu asemenea ochiu la acest început folositor ce se întocmise spre deșteptarea neamului și care slujirea obștii ca o școală de politică, de moral și de literatură.

Tot acești doritori zic, pe de altă parte, nu au încetat a îndemna asemenea și tipografia ca să

se mai însărcineze și în anul acesta cu tipărirea acestei gazete, cerând ca doar alegerea și sprijinirea românilor va întâmpina atât ale sale cheltuieli cât și alte neapărat cheltuieli ale Redacției.

Această înfocată și neobosită îndemnare din partea atâtor bărbați pătrunși de acest fel de interes cinstit și obștească aducând tipografia în stare a se rușina oarecum de încetarea sa, cu toate că nu mai avea nici un mijloc de jărtfire, a hotărât, în sfârșit nădăduind la râvna obștească, a întreprinde iarăși o reîncepere: tipărirea lucrărilor redacției "Curierului Românesc". Asupra acestei hotărâri a tipografiei, redacția are cinstea a face cunoscut obștii că până la 15 ale lunii martie "Curierul Românesc", iarăși, după o odihnă de doi ani, începe drumul său după chipul următor:

1. Formatul său va fi după cum se vede în această programă, mai mărit cu o a patra parte după cum a fost mainainte.

2. Fața lui cea dintâi mai obicinuit va cuprinde o prescurtare din cele mai interesătoare legiuri și măsuri ce se coprink în "Buletinul Oficial".

3. O jumătate a aceștii gazete sau cele două fețe din mijloc vor fi hotărâte pentru știri dinafară de politică împrumutate din alte gazete streine rusești, franțuzești, nemțești și Monitorul Othoman.

4. Fața cea din urmă mai obicinuit se va îndeletnici cu articole literare, comerciale și varietăți. Va cuprinde încă de când în când și oarecare articole ce privesc la o bună îngrijitoare și stăpână de casă, precum: întocmirea odăilor după comoditatea casei, mobilarea lor cu bună orânduială și cu gust, orânduiala mesii la prânz și la cină, cinstele din partea stăpânii de casă către oaspeți, orânduiala curățeniei și alte asemenea cuviințe și datorii casnice după care trăiește lumea civilizată.

În această parte cu vreme se va pune, dacă va interesa premunerații, și mezurile și vânzările ce se fac spre știința de obște.

Într-acest chip va urma Curierul pe anul acesta și cu toate că formatul lui se va mai mări, dar prețul său va fi ca și mai nainte adică 4 împărătești și 6 lei în Capitală, iar afară 4 împărătești și 12 lei.

Curierul va ieși tot de două [ori] și pe săptămână, fiind datoare redacția a da pe un an 96 numere și se va împărți regulat în ziua ieșirei, pentru care ca să lipsească orice fel de plângere și supărare, redacția va îngriji a trimite foile pe la fieștecare prenumerant, însoțite cu o condică unde va iscăli stăpânul sau cel orânduit să le primească.

Pentru afară, fiindcă nu se poate pune la cale o acestfel de măsură, acolo unde cel puțin se vor aduna până la cinci prenumărănti și se va însărcina unul cu primirea plicului, acolo redacția se îndatorează a le trimite cu siguranțe.

Redacția, având dovadă că după pilda și îndemnul Ocârmuirii se săvârșesc multe lucruri folositoare cu cinste le recomandă și roagă pe toți d <omnii> ocârmuitori, ca unii ce sânt mai pătrunși de adevărurile ce pot să aducă la luminare și fericire un norod, să binevoiască a îndemna pe orașenii săi spre prenumărăntia acestii foi și a sprijinii întemeierea ei pârându-le rău și supărându-se, ca niște păzitori ai dreptății și îngrijitori de buna orânduială de tot lucrul ce va putea să dărapene acest început, precum: deschiderea plicurilor și altele prin care se lipsesc acei adevărați prenumărănti de drepturile lor.

Pășirea spre desăvârșire a acestui așezământ folositor, spânzură de la râvna patrioților ca un lucru ce este al lor. Cu cât prin alergarea râvnitorilor ce vor înmulți veniturile, cu atât redacția se poate întinde cu ținerea a mai multor gazete străine cu înmulțirea corespondenței, cu mărimea foei și cu adăugarea conlucrătorilor ș.c.l.

Sânt rugați ca cei ce vor dori a se pre<numă>ra până la 10 martie, să binevoiască a trimite la redacție prețul arătat și să primească bilet de primire.

Redactor "Curierul Românesc"

I. Eliad

1833 fevr<uarie> 27

(Arhivele Naționale Dâmbovița, fond Prefectura Județului Dâmbovița, dos. 114/1833, f. 1-2)

CENACLUL LITERAR "CICERONE THEODORESCU".

Inființat în 1975, din inițiativa unor tineri creatori, pe lângă Casa de Cultură a Sindicatelor din Târgoviște. Dorin Eliescu a propus ca cenaclul să poarte numele poetului Cicerone Theodorescu, absolvent al Liceului "Ienăchiță Văcărescu", animator în timpul școlii al mișcării literare. Până în 1985, președinte al cenaclului a fost poetul Grigore Grigore, iar după aceea poetul George Geacăr. Printre membrii fondatori: Grigore Grigore, Romulus Georgescu Gandy, Dorin Eliescu, Aurel Ganea, Anton Gagea, Mihai Constantin Alexandru, Carmen Șetraru, Elena Dumitru, Marian Bodea. De-a lungul anilor au fost membrii ai cenaclului: Ion Iancu-Vale, Ciuta Mihaela Oprescu, Constanța Popescu, Erick Kotzbacher, Luiza Predescu, Constantin Voicu, Gabriela Copu, Iolanda Vrabie,

Dumitru Radu Luca, Alexandrina Dinu, Paul Ene, Marian Balaci, Mircea Cotârță, Mirel Lazăr, Ioana Dana Nicolae, Marius Badițescu. S-au organizat schimburi de experiență privind actul creației, cu alte cenacluri din țară: "Panait Cerna" (Tulcea), "Vasile Voiculescu", al Asociației Medicilor din București, "Prometeu", al Institutului de Petrol și Gaze Ploiești. Au fost premianți ai diverselor ediții ale Festivalului Concurs de Literatură "Moștenirea Văcăreștilor": Grigore Grigore, George Geacăr, Ioana Dana Nicolae, Ion Iancu Vale, Elena Dumitru, Constantin Voicu. Debutând editorial, s-au afirmat în peisajul literar: Grigore Grigore, George Geacăr, Ioana Dana Nicolae, Theodor Nicolin (a semnat un timp cu pseudonimul Dorin Eliescu), Ion Iancu-Vale, Romulus Georgescu Gandy, Alexandrina Dinu.

CENACLUL LITERAR "GRIGORE ALEXANDRESCU".

Inființat în 1951 la Târgoviște, din inițiativa unui grup de elevi și profesori ai liceelor "Ienăchiță Văcărescu" și "Constantin Carabella". Până în 1955 a purtat numele lui Alexandru Sahia. Printre membrii fondatori: George Coandă, Daniel Drăgan, Ion Ene, Constantin Ionescu-Târgoviște, Gheorghe Izbășescu, Vasilica Mirițoiu, Elena Nicoară, Constantin Neguț, Toma Patru, Gheorghe Tomozei, Dumitru Țicoș. A funcționat mai întâi pe lângă Biblioteca orașenească, devenită Biblioteca raională (1951-1955), apoi la Casa de Cultură raională (1955-1968) și Casa de Cultură a municipiului Târgoviște (1968-1985). Printre președinții cenaclului: Ion Ene, Elena Mătase, George Coandă, Valeriu Liță. De-a lungul celor peste trei

decenii de existență, au fost organizate schimburi de experiență, întâlniri cu cenacluri din București, Brașov, Buzău, Găești, Pitești, Pucioasa, Ploiești, Sinaia, Văleni de Munte. Cenaclul realizează între 1965-1967, la Centrul Local de Radio Târgoviște, revista literară radiofonică "Atelier de creație". La Pucioasa, în colaborare cu Cenaclul Literar "Luceafărul", s-au organizat, tot în această perioadă trei ediții ale întâlnirilor literare cu public "Primăvara albastră". Membrii cenaclului au publicat, în timp, la revistele: "Argeș", "Astra", "Albina", "Armonia", "Cântarea României", "Gazeta literară", "Contemporanul", "Îndrumătorul cultural", "Luceafărul", "România literară", "Săptămâna", "Dâmbovița" și suplimentele sale social-culturale, suplimentul literar-artistic al "Scânteii tineretului", "Tânărul scriitor", "Tribuna", "Viața românească" precum

și în ziarele: "Flamura Prahovei", "Munca", "România liberă", "Uzina și ogorul". Lecturi din creația membrilor la radio și televiziune. Membrii cenaclului publică în culegeri antologice: "Cântec lângă sonde", "Columne de victorii", "Columne în timp", "Strigăt în faptul zilei", "Creneluri", "Culorile pământului", "Laudă patriei", precum și în almanahul "Anticipația". Au fost premianți ai Festivalului Concurs de Literatură "Moștenirea Văcăreștilor": George Coandă, Valeriu Liță-Cosmin, Anca Cernău, Elena Dumitru, Horia Cernău, Nicolae Popescu (Bogdan), Gheorghe Vălcescu, Constantin

Voicu, Aurelian Trandafir, Constantin Manolescu. Au fost laureați ai altor concursuri și festivaluri naționale: Gheorghe Tomozei, George Coandă, Valeriu Liță-Cosmin, Constantin Manolescu. S-au afirmat în peisajul literar: Gheorghe Tomozei, Daniel Drăgan, George Coandă, Gheorghe Izbășescu, Lucian Penescu, Constantin Manolescu, Ion Alexandru-Durac, Aurelian Trandafir, George Veseliu. Dintre aceștia unii au devenit membrii ai Uniunii Scriitorilor și ai Asociației Ziaristilor Profesioniști din România: Gheorghe Tomozei, Daniel Drăgan, George Coandă, Gheorghe Izbășescu.

CENAACLUL LITERAR „I. C. VISSARION”

Se înființează în Găești (1946), din inițiativa lui Aurel Iordache. Din el făceau parte: Mihail Ilovici, Ștefan Minar-Pop, Gh. Cociu, Ștefan Oprea, Irina Cristescu, Narcisa Licușa. Purta la început numele gazetarului Ion Stancu, mort în război. Editează aproape un deceniu revista „Cerc”. Din 1956 își schimbă numele, ca omagiu adus fondatorului său spiritual I.C. Vissarion. Printre membrii cenaclului întâlnim în această perioadă pe: Costin Dragu, Nicoleta Bichi, Dumitru Bichi, Adrian Petrașcu, Dumitru Stanciu, Ion Vintilă, Emanoil Dumitrescu, Nicolae Untărescu. Următorul deceniu (1960-1970), aduce nume noi, multe devenite în timp, reprezentative: Marin Ioniță, Nicolae Neagu, Romulus Constantinescu, Ion Cazan-Cătina, Dumitru

Stanciu, Alecu Vaida Poenaru, Ion Coca, Cercel Ionescu, George Colfescu. Din 1970 se afirmă o altă generație: Tudor Cristea, Vivi Anghel, Daniela Iordache, Ion Mărculescu, Titus Ancuța, Sorina Vissarion, Nicolae Radu, Toma Biolan, Nina Nicolescu, Emilian Luncașu, Maria Dinu. Din 1975 și până în 1990, cenaclul a fost condus de Tudor Cristea. Alături de fideli săi membrii: Emanoil Dumitrescu, Daniela Iordache, Nicolae Radu, Vivi Anghel, Alecu Vaida-Poenaru, Ilie Zamfir, apar Cornelii Costache, Mariana Badea, Laurențiu Avram, Livia Tulea, Cristina Gălbenuș, Doina Tudor Ganea, Lelia Stancu, Nicolae Ștefan Drăghici. Membrii săi susțin prin creațiile lor apariția revistelor „Cerc” (1969-1971) și „Trimestre” (1972-1975). Și din această generație, mulți intră, prin creațiile lor, în peisajul literar național.

CENAACLUL LITERAR “LUCEAFĂRUL”

A luat ființă în 1964, din inițiativa lui George Coandă, la Casa de Cultură Pucioasa. A fost condus în timp de: Grigore Dicușcu, Mircea Bădoiu, Ion Ruset, Ștefan Ion Ghilimescu. De-a lungul anilor au fost membrii ai cenaclului: Doru Mareș, Mihai

Buță, Valentin Ciocșan, Pavel Papazian, Ecaterina Antonescu, Elena Bogdan, Viola Popa, Victor Scoradeț, Ion Dragomir, Mihai Songa, Stela Bădoiu, Angela Mihai Cernătești, Veronica Crăciunoiu, Eugenia Boldur, Ion Bratu, Ion Iancu Vale, Liviu Brezeanu, Petru Vintilă junior,

Marian Ogescu, Nourăș Ionescu, Carmen Teodoroiu, Dan Petraș. În perioada 1979-1989 în cadrul manifestărilor sugestiv intitulate "Interferențe", au fost invitați scriitorii: Mircea Horia Simionescu, Ioan Alexandru, Costache Olăreanu, Ioan Mihai Cochinescu, Ion Bogdan Lefter, Florin Iaru, Bogdan Ghiu, Mircea Nedelciu, Ion Stratan, Augustin Frățilă, Răzvan Petrescu și alții. De asemenea au expus pictorii: Emil Lungeanu, Paul Gherasim, Horia Bernea, Marin Gherasim, Ion Crăciun, Liviu Brezeanu. Și-au dat concursul muzicienii și actorii: Mihai Constantinescu, Viniciu Moroianu, Corina Bura, Corina Constantinescu, Ioana Pavelescu. Totodată au fost invitați membrii

de la celelalte cenacluri din județ: Mircea Drăgănescu, George Geacăr, Marius Bădișescu, Mirel Lazăr, Grigore Grigore, Ioana Dana Nicolae, Gandy Romulus Georgescu. Au fost premianți ai diverselor ediții ale Festivalului-Concurs de literatură "Moștenirea Văcăreștilor": Mircea Bădoiu, Ion Ștefan Ghilimescu, Valentin Ciocșan, Carmen Teodoroiu. De asemenea mulți dintre membrii cenaclului au debutat editorial, având deja o activitate rodnică în acest sens: Ștefan Ion Ghilimescu, Valentin Ciocșan, Pavel Papazian, Ion Rușet, Mihai Bută, Ecaterina Antonescu, Viola Popa, Victor Scoradet, Mihai Songa, Angela Mihai Cernătești, Doru Mareș, Veronica Crăciunoiu, Ion Bratu, Ion Iancu Vale, Marian Ogescu, Dan Petraș.

Victor Petrescu
Serghe Paraschiva

VICTOR PETRESCU SERGHIE PARASCHIVA

**DICTIONAR DE
LITERATURĂ
AL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA
1508 - 1998**

Târgoviștea a fost primul centru tipografic al Țării Românești. La Mănăstirea Dealu, ctitorie a lui Radu cel Mare, se va instala tipografia lui Macarie, de sub teascurile căreia vor ieși, în

timpul domniei acestuia, precum și a lui Vlăduț cel Tânăr și Neagoe Basarab, primele tipărituri de pe întreg teritoriul românesc: Liturghier (1508), Octolih (1510), Tetraevanghel (1512).

După un trecut cultural atât de bogat, aspirațiile generațiilor sfârșitului secolului al XIX-lea, dar mai ales ale celor din secolul nostru, au fost ca despre *Cetatea istoriei și culturii românești* să nu se vorbească numai la trecut.

Lucrarea se dorește o sinteză a fenomenului, atât pentru Târgoviște, cât și pentru perimetrul circumscriș acestor arii culturale, ținutul Dâmboviței, constituindu-se într-o nouă dovadă a faptului că ea este o *Cetate a istoriei și spiritualității românești*.

V. Petrescu

TARGOVISTEA, IN OCTOMBRIE

N-am putut rezista ispitei de a revedea orașul unei bune părți a copilăriei mele, deși starea sănătății nu era prea favorabilă unei asemenea deplasări. În prima zi a plouat și a fost urât afară, în celelalte zile însă un soare generos ne-a făcut pe toți să uităm torențele din ajun și să ne bucurăm de o vreme împăratească.

Am mai fost la Târgoviște și în ceilalți ani, când s-au ținut festivalul și concursul "Moștenirea Văcăreștilor", ajunse la a XXXI-editie, după știința mea cea mai longevivă manifestare de acest gen din țară. Dacă la începuturile lor, festivalul și concursul strângeau poeți și prozatori din toată țara, fără alegere, care participau la acțiunile respective după un tipic prea bine cunoscut și care făcea ca toate manifestările să fie, indiferent de locul de desfășurare, ca trase la indigo, după 1989, schimbându-se vremurile, s-au schimbat și "actorii". A intrat pe fir, iertată fie-mi expresia, datorită și prestației de excepție a lui Ștefan Ion Ghilimescu, de la Inspectoratul pentru Cultură, "Școala de la Târgoviște", astfel încât, dacă ar fi să ne luăm după demonstrațiile lui Mircea Cartărescu din ultima sa carte, "Moștenirea Văcăreștilor" riscă să devină nu numai o arenă, dar și un stindard al postmodernismului românesc. Lăsând gluma deoparte, trebuie să spun că la nici o altă manifestare de acest gen nu mă simt mai acasă și mai în largul meu ca la Târgoviște. Poate sunt de vină oamenii, locurile, amintirile care mă năpădesc. În mod sigur, compania în care mă aflu de fiecare dată mă face fericit: pe lângă "colegii" de școală, Mircea Horia Simionescu și Alexandru George, au fost sau sunt în continuare fervenți participanți regretații Cornel Regman și Cezar Baltag, apoi Barbu Cioculescu (văzut de Radu Petrescu drept membru de drept al Școlii), Ileana Mălăncioiu (care a și luat, acum câțiva ani, cea dintâi, premiul pentru literatură al orașului Târgoviște), Teodor Vărgolici, Tudor Țopa, Mihai Șora, Henri Zalis și mulți alții, personalități cărora le cer iertare dacă nu le menționez aici numele, neavând la îndemână un catalog al tuturor

prezențelor. Dar și fără acest catalog pot adevăra că toți cei ce au trecut pe la "Moștenirea Văcăreștilor" s-au simțit bine și au considerat șederea lor acolo ca plină de foloase pentru ei.

Juriul, din care am onoarea să fac parte împreună cu ceilalți colegi (președinte fiind, pe bună dreptate, cel mai târgoviștean dintre noi toți, adică Mircea Horia Simionescu), are în fiecare an probleme cu selecționarea concurenților. Să vă dau un exemplu: la poezie s-au prezentat anul acesta vreo 140 de concurenți, față de vreo 40 la proză, cifra aiuritoare dacă avem în vedere existentul de poeți (deja tipăriți) pe țară (pe metru pătrat sau la suta de mii de locuitori). Malițioșii ar spune că avem prea mulți feneanți, tineri cu capul în nori. Optimiștii ar putea socoti însă această inflație și ca un semn bun de nepierdere încă a speranței, de credință în puterea cuvântului. Depinde cu ce ochi privești lucrurile și ce parti pris ai. Dacă e adevărat că "cerul e un acvariu pe care ni-l pune în cap Dumnezeu în fiecare dimineață" și înțeleg, ca iubitor de animale, că poți să fii bolnav "de moartea unui pisoi hăcuit de mașini", cum sună niște versuri ale talentatei Grațiana Popescu, mai puțin înțeleg galimatias-ul în care se complac alții, amestecând, fără har, mecanici poetice dintre cele mai diverse, de la Nichita Stănescu la Mircea Cartărescu, idolul lor de astăzi. Mă rog, poate că asta probează că în vremuri atât de tulburi, ca cele prin care trecem cu toții, postmodernismul, departe de a fi doar obiect de glumă, e și o soluție pentru începuturile multora dintre literaturii noștri de mâine.

Dar să trec mai departe și să spun că existența, în același timp, a unei bogate retrospective Petrașcu ne-a umplut de fericire, eu având și avantajul unui ghidaj inspirat, făcut de prietenul meu din copilărie, Timotei Constantinescu, pictor de meserie. Deși născut la Tecuci, cu studii la Paris și multe expoziții în străinătate și la București, Petrașcu a căutat un loc de liniște la Târgoviște, cumpărându-și aici o casă, pe strada Bărăției, câteva case mai sus

de cea în care am locuit și eu în anii 1939-1945. Am avut astfel ocazia să dau peste câteva pânze cu interioare și peisaje de la Viforâta și Târgoviște, care mi-au readus în memorie configurația vechilor străzi și arhitecturi de nori plasate magnific pe bătrânele ruine ale cetății.

Încoronarea lui Barbu Cioculescu, în finalul manifestărilor, cu Premiul pentru literatură al orașului Târgoviște, i-a dat prietenului nostru prilejul unei alocuțiuni

inspirate, în care am recunoscut, pe lângă ecourile unei istorii încă vii, bătăile unei inimi pline de speranțe pentru urbea lui Cârlova și a lui Grigore Alexandrescu. Evocarea plimbărilor cu trăsura prin oraș și pe drumurile județului m-au întors cu gândul la anii propriei copilării când, cocoțat pe capra vreunei birje, înfruntam, cu brațele deschise, aerul tare al unui alt octombrie, un octombrie de demult, dar nepieritor.

Costache Olăreanu

ELENA VACARESCU LA MÂNASTIREA DEALU

Era 5 decembrie 1935, iar a doua zi Sărbătoarea Sfântului Nicolae, când, ca în fiecare an, se organiza festivitatea patronului și ctitor al liceului "Nicolae Filipescu".

O zi mohorâtă, ca de toamnă târzie, cu burnița în loc de ninsoare, ca în anii copilăriei, când puneam ghetuțele la gura sobei ca "Moș Nicolae" să le umple cu daruri.

În acel an mă consideram trecut de vârsta copilăriei, iar poveștile cu "Moș Nicolae" sau "Moș Crăciun" erau amintiri frumos reținute ca poveștile dintr-o lume de basm pierdută pentru totdeauna.

Burnița, iar eu priveam pe fereastra dormitorului pădurea care cobora către valea desfrunzită și pustie, până departe unde licăreau luminițele orașului de la poalele dealului.

Așteptam cu nerăbdare să se facă ziua, căci ea aducea marea sărbătoare.

Nu se țineau cursuri. În careul sălilor de cursuri, care înconjurau biserica, purtând hramul Sfântului Nicolae, elevii grupați pe clase, primeau oaspeții, care treceau în revistă cele două fronturi înclinându-se în fața drapelului și găzii lui de onoare.

În biserică se oficia slujba de pomenire a patronului liceului.

În două clase, una din cursul inferior, iar cealaltă din cursul superior, se prezentau oaspeților două "ore model", una literară și alta științifică.

După aceea, în sala de festivități avea loc un program artistic cuprinzând recitări de versuri, lecturi de proză scurtă, scenete,

coruri, concerte de muzică instrumentală și chiar proiecții de pelicule, din zestrea bogată de filme documentare a liceului, la care asistau învățătorii și părinții elevilor, alături de școlari.

Urma masa comună, elevi, invitați, părinți, profesori și ofițeri, în imensa sală de mase a liceului mai variată și mai îmbelșugată decât de obicei, care prilejuia o atmosferă de veselie din care nu lipseau toasturile, oaspeților de onoare, care elogiau pe dascălii și elevii evidențiați la concursurile naționale.

După amiază se desfășurau demonstrațiile sportive. În funcție de starea vremii ele aveau loc pe stadion și terenurile de sport sau în sala de gimnastică și poligonul de trageri.

După ce oaspeții își luau rămas bun, elevii adunați în sala de festivități urmăreau un film artistic preluat de la cinematografele orașului.

Solemnitatea sărbătorii lăsa amintiri de neuitat.

În acel an orele model au fost programate la clasa a 3-a "limba franceză", cu profesorul Nicolas Catargi, iar la clasa a 5-a "chimia", cu profesorul Patriciu Groze în laboratorul de fizică și chimie, excepțional înzestrat cu aparatura și materialele necesare demonstrațiilor și experiențelor.

Fiind elev în clasa a 5-a am participat la ora de chimie.

Printre invitații rugați să asiste la desfășurarea lecției a apărut o doamnă, necunoscută din anii precedenți, dar căreia, doamna Maria Filipescu, generalul Marcel Olteanu și mai ales colonelul Barbu Bălcescu, în

funcție de comandant al liceului, îi acordau o atenție deosebită.

Scundă și plinuță, afișa o figură binevoitoare la gesturile de curtoazie ale amfitrionilor.

Noi, elevii, în picioare, neclintiți în spatele meselor cu stativele și eprubetele pregătite pentru experiențe, o priveam curioși să descifrăm motivarea atenției deosebite care i se acorda.

La rândul ei, doamna ne privea părintește, mișcându-și ochii dintr-o direcție în alta, căutând să ne ghicească gândurile.

Am răspuns salutului care ni se adresase și ne-am așezat pe băncile aflate în spatele meselor.

De la înălțimea estradei pe care era catedra, invitații aveau posibilitatea să urmărească activitatea elevilor, care manevrau eprubetele cu substanțele necesare experimentelor.

Pe tablele rulante erau înscrise formulele chimice ale materialelor din eprubete precum și ale combinațiilor rezultate ca urmare a reacțiilor care se produceau prin amestecarea lor.

După fiecare explicație, profesorul urmărea dacă elevii procedaseră corect.

Noi efectuam cu regularitate asemenea experiențe, dar asistența a fost impresionată constatând că la întrebările profesorului elevii răspundeau fără bălbâieli sau explicații inutile.

Necunoscuta doamnă și-a mărturisit admirația pentru profesor și elevi, după care Comandantul liceului a prezentat-o: "Doamna care v-a felicitat este Doamna Elena Văcărescu din familia poezilor Văcărești,

nepoată a lui Ienăchiță Văcărescu și la rândul său poetă de limbă franceză. În prezent e membră a delegației permanente a României la "Liga Națiunilor", cu sediul în Elveția, la Geneva".

După ora de "chimie", am rămas un timp pe coridorul laboratorului schimbând păreri.

Ora de "limba franceză" se predase mai înainte.

Câțiva elevi din clasa a 3-a au venit pe coridorul laboratorului, curioși să afle cum s-a desfășurat ora de chimie, întrebând:

"La dumneavoastră, doamna Elena Văcărescu a instituit un premiu anual în bani?"

"Nu!" a răspuns un coleg, iar altul a adăugat:

"Pentru ce să-l fi instituit?"

"La clasa a 3-a l-a instituit pentru cea mai bună lucrare în limba franceză pe o temă literară!"

"E normal pentru o poetă de limbă franceză, dar la "chimie" cum s-ar fi motivat?"

Un alt coleg a întrerupt discuția afirmând:

"Regele Ferdinand, pe când era prinț moștenitor, a dorit să se căsătorească cu doamna Elena Văcărescu, caz în care ar fi fost regina României, dar Constituția nu a permis mariajul".

Elevul din clasa a 3-a a povestit că profesorul alesese pentru acea oră un text din scrierile lui Pierre Loti. Doamna Elena Văcărescu, vădit emoționată, a povestit că scriitorul îi era un bun prieten literar, fost ofițer de marină și ale cărui romane le citise pe toate și despre care știa că fuseseră traduse și în limba română, dintre care a amintit pe "Azifadé", "Pescheurs d'Islande", "Désanchantées" și altele pe care nu le-am reținut.

Au trecut decenii și abia după apariția volumului de poezii, traduse din limba franceză, aveam să aflăm despre opera literară a Elenei Văcărescu.

Ion Benone Petrescu

GARZON, ALVARO. *POLITICA NAȚIONALĂ A CĂRȚII. UN GHID PENTRU MUNCA PE TEREN*. Traducere de Sultana Craia; prefața de Gheorghe Buluță. București, Editura Univers Enciclopedic, 1999, 32 p.

Lucrarea "POLITICA NAȚIONALĂ A CĂRȚII" oferă un remarcabil model de analiză și de acțiune în domeniul politicii culturale, de mare utilitate în prezent, când societatea românească se află în căutarea unor noi căi de dezvoltare.

Experiența personală a autorului și experiența UNESCO pot oferi în acest moment nu numai principii clare și perfect articulate dar și sugestii de ordin practic, precum și un excelent exemplu de structurare cât mai inteligentă și eficientă a voinței politice.

Volumul a fost scris pentru a-i călăuzi pe responsabilii din sectorul public și din cel particular în labirintul lumii editoriale, de unde provine și aspectul lui practic.

Este, de altfel, rezultatul unei perioade de două decenii de experiență în țările în curs de dezvoltare, îndeosebi din America Latină, unde implementarea unei asemenea politici a determinat o dezvoltare superioară a sectorului editorial. În concluzie, lucrarea demonstrează cum ne putem integra mai bine, sub aspect cultural, într-o lume în care fiecare națiune participă cu valorile ei spirituale și materiale.

BIBLIOTECILE PUBLICE ȘI SOCIETATEA INFORMAȚIEI. J. Thorhauge, G. Larsen, H. P. Thun, H. Albrechtsen. Coordonare, traducere și revizie științifică, conf. dr. ing. Doina Banciu. București, Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, 1998, 220 p.

Lucrarea reprezintă o culegere de studii efectuate în diferite țări din Uniunea Europeană, asupra stării actuale a bibliotecilor publice.

În conținutul cărții se dezbat două aspecte de importanță majoră: rolul și locul bibliotecilor în contextul actual al societății bazate pe informație precum și modificările survenite în activitatea bibliotecilor și profesia de bibliotecar.

Lucrarea oferă posibilitate cititorului să sesizeze ușor, realizările efective dar și

dificultățile cu care se confruntă bibliotecile europene în prezent, ca de altfel și cele din România. Oferă de asemenea nivelul de comparație necesar pentru a înțelege unde ne aflăm, ce trebuie făcut, ce strategii trebuie adoptate și ce obstacole trebuie evitate. Volumul poate fi un ghid și un document de referință pentru activitatea bibliotecilor, bibliotecarilor, a altor structuri și profesii în relație cu știința informării.

BULUȚĂ, GHEORGHE. *CIVILIZAȚIA BIBLIOTECILOR*. București, Editura Enciclopedică, 1998, 166 p.

Volumul "CIVILIZAȚIA BIBLIOTECILOR" reunește studii și eseuri privind istoria culturii, bibliotecilor și a mentalităților.

Creșterea continuă a informației în domeniul cărții și bibliotecilor, într-un univers în continuă schimbare, impun celor care lucrează ori vor lucra în acest domeniu, încercări de selecție și sinteză care să aleagă faptele reprezentative și să evedențieze fenomenele.

Este ceea ce își propun studiile și eseurile din sumarul acestei cărți.

Volumul conține o suită de profiluri consacrate celor care au conceput și perfecționat normele în domeniul bibliologiei și biblioteconomiei. Cuprinde, de asemenea, tipurile de instituții care compun sistemul bibliotecilor din România, oferind o imagine de ansamblu a configurației sale la sfârșitul mileniului II.

Volumul se adresează nu numai profesioniștilor din biblioteci și învățământul de specialitate, ci și celor interesați în lărgirea orizontului cultural.

VINȚANU, NICOLAE. *BIBLIOTECA PUBLICĂ - FACTOR MAJOR ÎN INTEGRAREA EUROPEANĂ*. București, Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, 1998, 33 p.

Biblioteca publică (edificiu de cultură unde se regăsește în formă esențializată întregul tezaur cultural al umanității, sintetizat în

informații) este astăzi o instituție, o posibilitate prin care ne putem racorda la lumea trecută, prezentă și viitoare. Se încearcă în conținutul lucrării creionarea câtorva aspecte fundamentale ale bibliotecii publice în lumea contemporană și, mai ales, în contextul tendințelor de integrare europeană. Biblioteca publică este rezultatul aportului creator al oamenilor de a păstra, stoca, prelucra și transmite informații pertinente, atât celor ce trăiesc azi, cât și generațiilor viitoare. Din conținutul cărții reiese că rațiunea trebuie să conducă lumea și că aceasta trebuie să lucreze în folosul oamenilor. Biblioteca publică este un sprijin în apropierea dintre culturile naționale și universale.

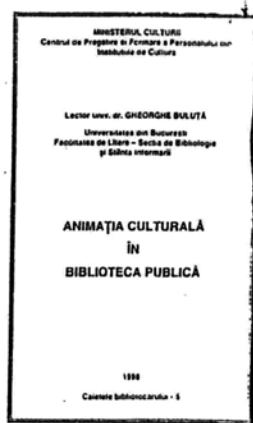
BULUȚĂ, GHEORGHE. ANIMAȚIA CULTURALĂ ÎN BIBLIOTECA PUBLICĂ.
București, Centrul de Pregătire și Formare a

Personalului din Instituțiile de Cultură, 1998, 98 p. (Caietele bibliotecarului).

Definiția formulată de sociolog, dr. Maria Moldoveanu consideră că "Animația culturală constă în stimularea interesului indivizilor față de progresele și serviciile culturale pe care le oferă mediul lor de viață. Rolul ei este de a se da oamenilor sentimentul apartenenței la o colectivitate dominată de valori și de a-i face să participe la evenimentele semnificative". Ea implică valorificarea colecțiilor, demersul educațional, o dimensiune de asistență socială și una de management.

Obiectivele animației se circumscriu scopurilor societății democratice, prin asigurarea pentru toți cetățenii, a accesului la informare, educație și integrarea lor în colectivitate, adresându-se unui public căruia îi studiază nevoile și comportamentul, pentru a-i putea servi interesele.

Minodora Gulie

Noi publicații dâmbovițene

A apărut primul număr al publicației *CURIER*, editată de Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu". Concepută ca un buletin biblioteconomic, noua publicație vine să adauge o dimensiune inedită spațiului publicistic dâmbovițean. Sunt de reținut articolele vizând contactul bibliotecii cu cititorii, edițiile bibliofile existente în

Biblioteca Județeană, personalități literare dâmbovițene.

"În paginile buletinului – se spune în <Cuvântul înainte> - dorim să inserăm studii despre carte, lectură, bibliotecă, evidențiind rolul acestei instituții în dezvoltarea spirituală a societății, locul ei în actuala explozie informațională..."

George Coandă
(Dâmbovița, nr. 778, 6 ian. 1995.)

O publicație inedită: "Curier"

În ciuda faptului că în Dâmbovița apar puține publicații, sunt unele însă, care au ambiția – datorită realizatorilor săi – să nu cedeze pasul. Acesta este și cazul "Curierului" – publicație inedită în felul său, editată de Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" – ajunsă deja în cel de-al treilea an de existență. Recentul său număr stă sub

semnul aniversar al Târgoviștei, care a împlinit 600 de ani de la prima sa atestare documentară.

... [Rubricile sunt] câteva din reperele de interes informațional al unei publicații care se impune, prin statornicia sa, în peisajul publicistic dâmbovițean dar și prin calitatea probă a redactării sale.

George Coandă
(Dâmbovița, nr. 1161/31 iul. 1996)

Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" a editat Buletinul bibliologic "Curier" nr. 6

... Este "Curier", buletinul bibliologic nr. 6, cu un sumar care aduce în prim plan personalități dâmbovițene din toate domeniile

de activitate. În același timp, este un reper în activitatea specialiștilor din biblioteci, la toate nivelurile de activitate.

Petre Drăguțoiu
(Jurnal de Dâmbovița, nr. 416/11 aug. 1997)

Curier, nr. 2 / 1997

Într-un moment când dificultățile și mai ales costurile de editare fac ca bibliotecii cu tradiție în domeniu să renunțe la un segment important din activitatea lor, bibliotecarii târgovișteni rămân consecvenți cu propriul lor angajament continuând să tipărească o publicație profesională, "Curier.."

Sumarul periodicului, ca întotdeauna bine măsurat între istoria cărții și actualitatea

bibliotecară, abordează o serie de aspecte de real interes... Prin încercarea de a crește evantaiul de colaboratori, "Curierul" își diversifică preocupările și, în substanță, modul de abordare al problematicii specifice.

Emil Vasilescu
(Revista "Biblioteca" nr.6/1998,p. 190)

Curier - nr.1 / 1998

Cu o tenacitate demnă de admirat, publicația târgovișteană "Curier - buletin bibliologic" continuă să fie prezentă printre cititorii săi fideli. ... Colectivul redacțional ... și colaboratorii lui, preponderent dâmbovițeni sau atașați spiritualității acestui spațiu cultural cu rezonanțe istorice, au căutat ... să asigure revistei substanță tematică superioară, desprinsă din preocupările bibliologice ale cercetătorilor și bibliotecarilor...

Sumarul este, cum ne-a obișnuit, echilibrat în varietatea sa cumpănită astfel

încât să cuprindă aspecte majore, de interes general bibliologic, deopotrivă cu marcarea evenimentelor derulate în intervalul parcurs de la ultima apariție. Printr-o asemenea abordare, înscrisă în domeniile de performanță ale profesiei coabitează util cu informația curentă desprinsă din viața culturală dâmbovițeană.

Emil Vasilescu,
(Revista "Biblioteca" nr. 1/1999, p. 25)

Tiraj - 175 exp.

Grafica și tehnoredactare
computerizată

Mariana Briceag

Corectură și multiplicare

Cornel Albuț

